

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 31.10.2001
COM(2001) 616 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ
ΜΕΣΟΥ ΠΡΟΕΝΤΑΞΙΑΚΩΝ ΔΙΑΦΘΡΩΤΙΚΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ (ISPA) 2000**

[SEC(2001) 1726]

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΠΡΟΕΝΤΑΞΙΑΚΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ (ISPA) 2000

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Περίληψη	5
1.1.	Επισκόπηση του ISPA	5
2.	Αρχές υλοποίησης και χορηγούμενη ενίσχυση.....	10
2.1.	Στρατηγικοί στόχοι	10
2.2.	Περιβάλλον	11
2.2.1.	Συνεισφορά για την υλοποίηση της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής.....	11
2.2.2.	Προϋπολογισμός ISPA 2000 –Τομέας του περιβάλλοντος ανά υποτομέα.....	12
2.3.	Μεταφορές	13
2.3.1.	Συνεισφορά στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής μεταφορών	13
2.3.2.	Διάδρομοι ΤΙΝΑ	15
2.3.3.	Προϋπολογισμός ISPA 2000 – Ο τομέας των μεταφορών ανά υποτομέα.....	16
2.4.	Προετοιμασία, εκτίμηση και αξιολόγηση έργων	17
2.4.1.	Προετοιμασία και αξιολόγηση έργων	17
2.4.2.	Υλοποίηση των έργων και εκ των υστέρων αξιολόγηση.....	18
2.5.	Δημόσιες Συμβάσεις	19
2.6.	Υλοποίηση του Προϋπολογισμού: Πιστώσεις, Αναλήψεις Υποχρεώσεων και Πληρωμές.....	20
2.7.	Συγχρηματοδότηση	21
3.	Περίληψη της Χρηματοοικονομικής Βοήθειας	23
4.	Συντονισμός και Συνεργασία	33
4.1.	PHARE και SAPARD.....	33
4.2.	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ETE)	34
4.3.	Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (ΕΤΑΑ).....	36
4.4.	Σκανδιναβικές Τράπεζες και Ιδρύματα.....	38
5.	Τεχνική Βοήθεια	39
5.1.	Έκθεση της χρήσης των πιστώσεων για το 2000.....	39

5.2.	Πιστώσεις από τον προϋπολογισμό για σύναψη συμβάσεων τεχνικής βοήθειας.....	40
6.	Διοργανικός Διαλογος, Πληροφόρηση και Δημοσιότητα.....	41
6.1.	Πληροφόρηση προς τα κράτη μέλη και τις δικαιούχους χώρες.....	41
6.2.	Διάλογος με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)	42
6.3.	Πληροφόρηση και Δημοσιότητα.....	42

Πρόλογος

Η παρούσα ετήσια έκθεση των δραστηριοτήτων του ISPA καλύπτει το ημερολογιακό έτος 2000. Είναι η πρώτη ετήσια έκθεση αυτού του νέου προενταξιακού μέσου, το οποίο θεσπίστηκε ως τμήμα του προγράμματος δράσης 2000.

Η δομή της έκθεσης αντανακλά τις διατάξεις του κανονισμού ISPA και λαμβάνει υπόψη τις απαιτήσεις παρουσίασης του πρώτου έτους λειτουργίας ενός νέου μέσου χρηματοδότησης.

Ελπίζουμε ότι το ανά χείρας έγγραφο θα αποδειχθεί χρήσιμο σε εκείνους που ενδιαφέρονται για την προώθηση της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη διάσκεψη κορυφής του Λουξεμβούργου τον Δεκέμβριο του 1998, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικύρωσε μια νέα στρατηγική για την προετοιμασία των υποψηφίων προς ένταξη χωρών. Προχώρησε στην διάθεση σημαντικών επιπλέον χρηματοδοτικών πόρων για την υποστήριξη της διαδικασίας ένταξης. Στις 26 Μαρτίου 1999, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων συνήψαν μια πολιτική συμφωνία σχετικά με το πρόγραμμα δράσης 2000. Το πρόγραμμα δράσης 2000 έχει ως αντικειμενικούς στόχους την ενίσχυση των κοινοτικών πολιτικών και τη διασφάλιση ενός νέου χρηματοοικονομικού πλαισίου για την Ευρωπαϊκή Ένωση για την περίοδο 2000-06, ενόψει της διεύρυνσης. Τον Μάιο του 1999, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβησαν σε μια νέα θεσμική συμφωνία, βάσει της οποίας δεσμεύονται να σεβαστούν τα ανώτατα όρια δαπανών. Οι πρωτοβουλίες αυτές έθεσαν τα θεμέλια για το χρηματοοικονομικό πλαίσιο των προενταξιακών μέσων, τα οποία περιορίζουν την προενταξιακή βοήθεια προς τις υποψήφιες χώρες σε 3.120 εκατομμύρια ευρώ ετησίως για την περίοδο 2000-6 (τιμές 1999).

Το ISPA, το «Μέσο Προενταξιακών Διαρθρωτικών Πολιτικών», είναι το χρηματοοικονομικό μέσο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που έχει σχεδιαστεί για να συνδράμει τις δέκα δικαιούχους χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στην προσπάθειά τους να ικανοποιήσουν τις κοινοτικές απαιτήσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών.

Σύμφωνα με τον «κανονισμό ISPA» (κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1267/1999 του Συμβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 1999 για τη θέσπιση μέσου προενταξιακών διαρθρωτικών πολιτικών):

“Το ISPA παρέχει βοήθεια για να συμβάλει στην προπαρασκευή για την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση των ακόλουθων υποψηφίων χωρών: Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία, που αναφέρονται στο εξής ως “δικαιούχοι χώρες”, στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, όσον αφορά τις πολιτικές για το περιβάλλον και τις μεταφορές, [...]”.

Το ISPA κατευθύνεται από τις εταιρικές σχέσεις προσχώρησης και τα εθνικά προγράμματα για την υιοθέτηση του κεκτημένου, και ακολουθεί μια προσέγγιση παρόμοια με εκείνη του Ταμείου Συνοχής, ενεργώντας στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών.

1.1. Επισκόπηση του ISPA

Το 2000 ήταν το πρώτο έτος λειτουργίας του ISPA. Πριν παρουσιαστούν τα έργα (που ορίζονται ως «μέτρα» στον κανονισμό ISPA) στην επιτροπή διαχείρισης του ISPA, οι χώρες δικαιούχοι ήταν υποχρεωμένες να προετοιμάσουν επενδυτικές στρατηγικές ISPA για τους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος. Τα έγγραφα αυτά παρέχουν καθοδήγηση για την επιλογή των έργων ISPA και συνδέουν τις επενδυτικές απαιτήσεις για την επίτευξη της συμμόρφωσης με το κεκτημένο στους τομείς αυτούς και τα επιλεγμένα έργα ISPA. Έως το φθινόπωρο του 2000, οι στρατηγικές και των δέκα χωρών είχαν παρουσιαστεί στην επιτροπή διαχείρισης του ISPA.

Συνολικά, 85 έργα έλαβαν θετική γνωμοδότηση από την επιτροπή διαχείρισης του ISPA η οποία συνήλθε τέσσερις φορές εντός του 2000 (τον Ιούνιο, τον Ιούλιο, τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο). Αντιπροσωπεύουν συνολική συνεισφορά ISPA ανερχόμενη σε 2,09 δισεκατομμύρια ευρώ. Στον προϋπολογισμό του 2000, αναλήφθηκε υποχρέωση για 75 έργα (997 εκατομμύρια ευρώ – κονδύλιο προϋπολογισμού B7-020 B)· οι πιστώσεις για τα υπόλοιπα δέκα έργα που έλαβαν θετική γνωμοδότηση συμπεριλήφθηκαν στον προϋπολογισμό του 2001.

Η μέση αξία των έργων που εγκρίθηκαν για τον προϋπολογισμό του ISPA 2000 ανέρχεται σε 13 εκατομμύρια ευρώ περίπου. Το μέσο ποσοστό κοινοτικής επιδότησης ανερχόταν στο 64% του κόστους του έργου, ποσοστό κατώτερο του συνήθους ανώτατου ορίου χρηματοδότησης του ISPA που ανέρχεται στο 75%. Η συγχρηματοδότηση παρέχεται είτε από εθνικούς πόρους (κεντρική, περιφερειακή ή τοπική διοίκηση) είτε από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είτε από διμερείς χορηγούς βοήθειας. Με την εξαίρεση της Σλοβακίας και της Σλοβενίας, επιτεύχθηκε η προβλεφθείσα ετήσια ποσοστιαία κατανομή ανά χώρα.

Τα έργα που εγκρίθηκαν το 2000, συμπεριλαμβανομένων των έργων τεχνικής βοήθειας, μοιράστηκαν σχεδόν ισομερώς μεταξύ των τομέων του περιβάλλοντος και των μεταφορών: 39 περιβαλλοντικά έργα έλαβαν άνω του 46% του προϋπολογισμού του 2000 και 36 έργα στον τομέα των μεταφορών έλαβαν άνω του 53% του προϋπολογισμού του 2000. Η ελαφρά ανισότητα μεταξύ των δύο τομέων υπήρξε αποτέλεσμα της μεταφοράς δυο περιβαλλοντικών έργων στην Πολωνία (αξίας άνω των 41 εκατομμυρίων ευρώ) στον προϋπολογισμό του 2001.

Στον τομέα του περιβάλλοντος, άνω του 64% των κεφαλαίων χρησιμοποιούνται σε έργα εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και ύδατος. Στον τομέα των μεταφορών, τα προγράμματα επικεντρώθηκαν σε σιδηροδρομικά έργα, τα οποία καλύπτουν περισσότερο από το ήμισυ του προϋπολογισμού στον τομέα αυτό, σύμφωνα και με την κοινοτική πολιτική στον τομέα των μεταφορών. Επιπλέον, δόθηκε προτεραιότητα σε έργα που στόχευαν στην ενίσχυση της ασφάλειας και στον διαχωρισμό της κυκλοφορίας. Μια ανάλυση του τομέα από τον Πανευρωπαϊκό Διάδρομο Μεταφορών έδειξε ότι ποσοστό μεγαλύτερο του 30% του προϋπολογισμού για τις μεταφορές συγκεντρώνεται στο Διάδρομο IV. Έργα στον Διάδρομο III έλαβαν περίπου το 14,2%, ενώ ο Διάδρομος II έλαβε το 13,5 % του προϋπολογισμού.

Στον προϋπολογισμό του 2000 έχει γίνει ανάληψη υποχρέωσης για την χρηματοδότηση δεκατριών έργων τεχνικής βοήθειας, εκ των οποίων τέσσερα για το περιβάλλον και εννέα για τις μεταφορές. Αυτά τα έργα τεχνικής βοήθειας είναι ουσιαστικής σημασίας για την προετοιμασία των έργων που θα παρουσιαστούν στην επιτροπή διαχείρισης το 2001 και το 2002.

Έχουν επίσης χορηγηθεί πιστώσεις προς υποστήριξη της κοινοτικής συμμετοχής στο Διεθνές Ταμείο «Καθαρισμός για την αποκατάσταση της ναυσιπλοΐας στο Δούναβη». Εγκρίθηκε χρηματοδότηση ύψους 7,5 εκατομμυρίων ευρώ από τον προϋπολογισμό του 2000. Τα προγράμματα Phare και Obnova – το κοινοτικό πρόγραμμα για την παροχή βοήθειας στην Βοσνία Ερζεγοβίνη, την Κροατία, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας και στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας – επίσης συνεισέφεραν στο έργο αυτό, με ποσά που ανέρχονται σε 7,5 και 7 εκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα.

Όσον αφορά στα έργα, περίπου 390 εκατομμύρια ευρώ από τις πιστώσεις για το 2001 έχουν ήδη δεσμευθεί μέσω έργων που αποφασίστηκαν το 2000 (καθώς η υλοποίηση των επενδυτικών έργων που χρηματοδοτούνται μέσω του ISPA διαρκεί αρκετά έτη, τα έργα γενικά απαιτούν ανάληψη υποχρέωσης για περισσότερα έτη).

Οι προτεραιότητες στον προγραμματισμό για το 2001 παραμένουν οι αυτές όπως και το 2000: η παρουσίαση έργων υψηλής ποιότητας στην επιτροπή διαχείρισης, με στόχο να επιτευχθεί ισορροπία στην κατανομή των χορηγήσεων σε κάθε χώρα μεταξύ έργων για το περιβάλλον και για τις μεταφορές, καθώς και μεταξύ σιδηροδρομικών και οδικών έργων. Ο στόχος είναι επίσης να επεκταθούν οι δραστηριότητες σε προγράμματα για την ατμοσφαιρική ρύπανση και να υπάρξει συνεργασία με εταίρους από τον ιδιωτικό τομέα. Αυτό, ωστόσο, εξαρτάται καθοριστικά από την ικανότητα των δικαιούχων χωρών να παρουσιάσουν κατάλληλα προγράμματα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

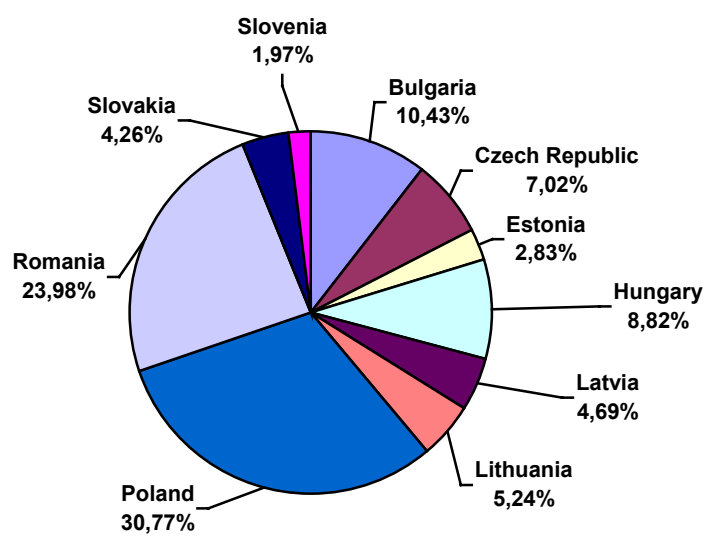
**Πίνακας 1 : Προϋπολογισμός ISPA για το έτος 2000
(Κατανομή του προϋπολογισμού ανά χώρα και τομέα)**

Αναλογία μεταξύ τομέων μεταφορών/περιβάλλοντος								
Ποσοστό Πιστώσεων Ανάληψης Υποχρεώσεων								
Δικαιούχος Χώρα	Μεταφορές		Περιβάλλον		Τεχνική Βοήθεια		ΣΥΝΟΛΟ	
	Κεφάλαια		Κεφάλαια		Κεφάλαια		Κεφάλαια	
	ISPA σε €	%	ISPA σε €	%	ISPA σε €	%	ISPA σε €	%
Βουλγαρία	52.000.000	49,98	52.045.600	50,02	0	0	104.045.600	10,43
Εσθονία	11.331.126	40,15	15.808.281	56,02	1.080.000	3,83	28.219.407	2,83
Λετονία	19.925.328	42,62	26.568.260	56,83	255.000	0,55	46.748.588	4,69
Λιθουανία	34.042.528	65,16	18.200.000	34,84	0	0	52.242.528	5,24
Ουγγαρία	43.825.000	49,81	42.573.123	48,38	1.592.580	1,81	87.990.703	8,82
Πολωνία	173.085.066	56,39	130.258.589	42,44	3.614.000	1,18	306.957.655	30,77
Ρουμανία	118.627.137	49,59	120.601.333	50,41	0	0	239.228.470	23,98
Σλοβακία	30.853.200	72,66	11.606.372	27,34	0	0	42.459.572	4,26
Σλοβενία	7.500.000	38,20	11.175.275	56,91	960.000	4,89	19.635.275	1,97
Τσεχική Δημοκρατία	41.671.864	59,54	27.588.844	39,42	728.000	1,04	69.988.708	7,02
ΣΥΝΟΛΟ	532.861.249	53,42	456.425.677	45,76	8.229.580	0,83	997.516.506	

Πίνακας 2 : Κεφάλαια ISPA ανά τομέα – Αναλήψεις υποχρεώσεων για τον προϋπολογισμό του 2000

Κεφάλαια ISPA ανά τομέα- Αναλήψεις υποχρεώσεων για τον προϋπολογισμό του 2000				
Προϋπολογισμός ISPA 2000	Κεφάλαια ISPA σε €	% κεφαλαίων ISPA/τομέα	Αριθ. έργων	
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Πόσιμο ύδωρ	27.535.927	5,98	3	
Πόσιμο ύδωρ και λύματα	42.568.260	9,24	4	
Επεξεργασία λυμάτων	296.696.243	64,38	24	
Επεξεργασία στερεών αποβλήτων	94.020.967	20,40	8	
Ατμοσφαιρική ρύπανση	0	0	0	
Σύνολο προϋπολογισμού ISPA για τον τομέα του περιβάλλοντος	460.821.397	46,20	39	
<i>εκ των οποίων η τεχνική βοήθεια αποτέλεσε τα ακόλουθα:</i>				
TB πόσιμου ύδατος	228.000	0,02	1	
TB επεξεργασίας λυμάτων	4.167.720	0,42	3	
Σύνολο τεχνικής βοήθειας για το περιβάλλον από τον προϋπολογισμό του ISPA	4.395.720	0,44	4	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομος TINA
Οδικές μεταφορές	224.790.797	41,88	15	I, III, IV, VI, IX, IXB
Σιδηρόδρομοι	283.584.312	52,84	19	II, IV, IX-V, V, V(10), VA, IXB, E-W
Αεροδρόμια	28.000.000	5,22	1	Μη εκχωρηθέν
Σιδηρόδρομοι/οδικές μεταφορές	320.000	0,06	1	Μη εκχωρηθέν
Σύνολο Προϋπολογισμού ISPA για τον τομέα των μεταφορών	536.695.109	53,80	36	
<i>εκ των οποίων η τεχνική βοήθεια αποτέλεσε τα ακόλουθα:</i>				
TB οδικές μεταφορές	620.000	0,06	2	
Τεχνική βοήθεια σιδηροδρόμων	2.893.860	0,29	6	
TB σιδηρόδρομοι/οδικές μεταφορές	320.000	0,03	1	
Σύνολο τεχνικής βοήθειας για τις μεταφορές από τον προϋπολογισμό του ISPA	3.833.860	0,38	9	
Σύνολο έργων τομέα	989.286.926	99,17	62	
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	8.229.580	0,83	13	
Σύνολο συνδρομής	997.516.506		75	

Διάγραμμα 1: Καταμερισμός των κεφαλαίων του ISPA μεταξύ των δικαιούχων χωρών

2. ΑΡΧΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

2.1. Στρατηγικοί στόχοι

Το ISPA χρηματοδοτεί ανεξάρτητα έργα τα οποία αξιολογούνται κατά περίπτωση. Ωστόσο, ο αποτελεσματικός προσδιορισμός των έργων απαιτεί μια στρατηγική που καθορίζει τους στόχους προτεραιότητας και τα έργα τα οποία προσφέρουν τη μεγίστη δυνατή βοήθεια στην επίτευξη των στόχων αυτών. Συνεπώς, κάθε δικαιούχος χώρα έχει προετοιμάσει ένα έγγραφο στρατηγικής για τους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος και οι στρατηγικές αυτές αποτελούν το πλαίσιο της υποστήριξης του ISPA.

Επιπλέον των ξεχωριστών εγγράφων στρατηγικής που διαθέτει κάθε χώρα, η Επιτροπή έχει ετοιμάσει έγγραφα-πλαίσια τόσο για τις μεταφορές όσο και για το περιβάλλον, τα οποία θέτουν τις κατευθυντήριες γραμμές για την επιλογή των έργων (π.χ. για το περιβάλλον, επικέντρωση στις οδηγίες μεγάλου επενδυτικού βάρους). Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα καθοριστικά κριτήρια είναι:

- η ανάπτυξη της κοινοτικής διάστασης των επενδύσεων
- η εξασφάλιση μιας συστηματικής μακροπρόθεσμης προσέγγισης ευθυγραμμισμένης με την πολιτική για το περιβάλλον
- η συγκέντρωση των προγραμμάτων, έτσι ώστε να έχουν επίδραση πάνω στον μεγαλύτερο δυνατό αριθμό ανθρώπων, και
- η εξασφάλιση της μέγιστης χρηματοοικονομικής μόχλευσης

Οι εθνικές στρατηγικές του ISPA οφείλουν να είναι σύμφωνες με τις εταιρικές σχέσεις προσχώρησης και τα εθνικά προγράμματα για την υιοθέτηση του κεκτημένου και επίσης θα πρέπει να προσεγγίζουν τα σχετικά εθνικά έγγραφα σχεδιασμού. Οι στρατηγικές θα πρέπει επίσης να συνάδουν με τα εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα. Οι στρατηγικές του ISPA αποτελούν εθνική ευθύνη αλλά λαμβάνουν υπόψη τις κοινοτικές προτεραιότητες και την κοινοτική νομοθεσία. Είναι επίσης συνεπείς με τα έγγραφα θέσης σχετικά με το περιβάλλον, που παρουσιάστηκαν από τις δικαιούχους χώρες, στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για την προσχώρηση στην ΕΕ.

Οι εθνικές στρατηγικές του ISPA δεν αποτελούν νομικά έγγραφα αλλά πρέπει να αντιμετωπίζονται περισσότερο ως εργαλεία για την επιλογή των έργων προτεραιότητας προς υποστήριξη από το ISPA. Η στρατηγική δεν πρέπει να είναι ένα παγιωμένο έγγραφο αλλά θα τροποποιείται συν τω χρόνω, υπό το φως των μεταβαλλόμενων συνθηκών. Ιδιαίτερως, η ενημέρωση των στρατηγικών αυτών θα πρέπει να αντανακλά τις προσπάθειες των χωρών να προσδιορίσουν επενδυτικές ανάγκες οι οποίες να συμμορφώνονται με το κοινοτικό κεκτημένο στον τομέα του περιβάλλοντος και να ενσωματώνει πληροφορίες από τα καταρτιζόμενα σχέδια εφαρμογής κάθε συγκεκριμένης οδηγίας, ούτως ώστε να τεκμηριώνει τα αιτήματα των χωρών για παροχή μεταβατικών περιόδων, στο πλαίσιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

Οι στρατηγικές του ISPA παρουσιάστηκαν στην επιτροπή διαχείρισης του ISPA, με σκοπό να εξηγήσουν το πλαίσιο εντός του οποίου επιλέγονται τα έργα. Η συμφωνία της Επιτροπής με την στρατηγική του ISPA δεν σημαίνει ότι εγκρίνει οποιοδήποτε έργο που έχει προσδιοριστεί ως επενδυτική προτεραιότητα. Κάθε έργο πρέπει να προταθεί ξεχωριστά και να υποβληθεί στην Επιτροπή προς εξέταση, σύμφωνα με τις συνήθεις διαδικασίες. Σε κάθε περίπτωση, οι προτάσεις έργων υποβάλλονται από την Επιτροπή προς την επιτροπή διαχείρισης του ISPA προς γνωμοδότηση, πριν ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση προς υποστήριξη του έργου.

2.2. Περιβάλλον

2.2.1. Συνεισφορά για την υλοποίηση της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής

Η υποστήριξη από το ISPA σκοπό έχει να συνεισφέρει στην υλοποίηση της περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας. Το ISPA υποστηρίζει τα περιβαλλοντικά μέτρα τα οποία δίνουν τη δυνατότητα στις χώρες δικαιούχους να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις της κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας και με τους στόχους των εταιρικών σχέσεων προσχώρησης. Πρόσφατες εκτιμήσεις τοποθετούν το συνολικό κόστος συμμόρφωσης με την κοινοτική περιβαλλοντική νομοθεσία για τις χώρες δικαιούχους μεταξύ 79 και 100 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Με σκοπό να μεγιστοποιηθεί η επίδραση της κοινοτικής βοήθειας προς επίτευξη των στόχων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, το ISPA θα επικεντρωθεί, στο πρώτο στάδιο, στις περιβαλλοντικές οδηγίες μεγάλου επενδυτικού βάρους, δηλαδή τις οδηγίες των οποίων η εφαρμογή θα είναι δαπανηρότερη. Αυτές αφορούν στους ακόλουθους τέσσερις τομείς:

- παροχή πόσιμου ύδατος
- επεξεργασία λυμάτων
- διαχείριση στερεών αποβλήτων και επικίνδυνων αποβλήτων, και
- στην βελτίωση της ποιότητας του αέρα.

Η αξιολόγηση των προτάσεων προς υποστήριξη από το ISPA θα λάβουν υπόψη την συμβατότητα των μέτρων με τις κοινοτικές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένης της περιβαλλοντικής πολιτικής. Συνεπώς, όλες οι επενδύσεις πρέπει να συμμορφώνονται με τις τεχνικές προδιαγραφές και να τηρούν τις οριακές τιμές εκπομπής ή τις ποιοτικές παραμέτρους που καθορίζονται στις κύριες σχετικές περιβαλλοντικές οδηγίες (οδηγία 91/271/ΕΟΚ σχετικά με την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, 98/83/ΕΚ σχετικά με το πόσιμο ύδωρ, 99/31/ΕΚ σχετικά με την υγειονομική ταφή των αποβλήτων κ.λπ.). Αλλά η υλοποίηση και η μελλοντική λειτουργία των έργων πρέπει επίσης να είναι ευθυγραμμισμένη με τις βασικές αρχές της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΚ, όπως την αρχή της πρόληψης, την αρχή της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος στην πηγή, ή την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Αυτό συχνά συνεπάγεται την ανάγκη σχεδιασμού ολοκληρωμένων έργων με σκοπό να αποφευχθούν οι μερικές λύσεις και την υποχρέωση να εισαχθεί η ανάπτυξη ξεχωριστής υποδομής σε ένα ευρύτερο σχέδιο διαχείρισης.

Μια σημαντική αρχή που διέπει την περιβαλλοντική νομοθεσία χρειάζεται να γίνει σεβαστή όχι μόνο σε σχέση με τα έργα του ISPA στον τομέα του περιβάλλοντος, αλλά σε σχέση με εκείνα του τομέα των μεταφορών. Αυτό απαιτεί η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προτάσεων που υποβάλλονται προς υποστήριξη από το ISPA να πραγματοποιείται με τρόπο «παρόμοιο» προς την αξιολόγηση που προβλέπεται στην οδηγία 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 97/11/ΕΚ σχετικά με την αξιολόγηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον.

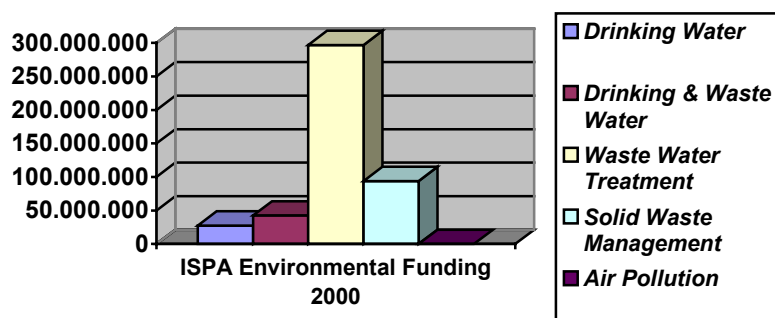
Τα περισσότερα έργα ISPA καλύπτονται από το παράρτημα Ι (που απαιτεί να διενεργηθεί εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων) ή από το παράρτημα ΙΙ (που απαιτεί να αναλάβουν οι εθνικές αρχές την ευθύνη της απόφασης για το αν χρειάζεται εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, βάσει ορισμένων κριτηρίων) της οδηγίας σχετικά με την αξιολόγηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον. Ένα σημαντικό στοιχείο της διαδικασίας εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι οι διαβουλεύσεις με τον πληθυσμό που υφίσταται τις επιπτώσεις και με τις σχετικές περιβαλλοντικές αρχές. Κύριος στόχος είναι η εξασφάλιση, με διαφανείς διαδικασίες, ότι οι περιβαλλοντικές πτυχές λαμβάνονται υπόψη κατά την διαδικασία χορήγησης άδειας στα έργα υποδομής. Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας του ISPA, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει βοηθήσει να διασφαλιστούν ορισμένες ελάχιστες προδιαγραφές στον τομέα αυτό. Για τα έργα που παρουσιάζονται το 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιμένει στην επίτευξη της πλήρους συμμόρφωσης με τις διαδικασίες δημοσίων διαβουλεύσεων.

2.2.2. Προϋπολογισμός ISPA 2000 –Τομέας του περιβάλλοντος ανά υποτομέα

Προϋπολογισμός ISPA 2000- Τομέας περιβάλλοντος			Αριθ. έργων
	Κεφάλαια ISPA σε €	% κεφαλαίων ISPA/τομέα	
Πόσιμο ύδωρ	27.535.927	5,98	3
Πόσιμο ύδωρ και λύματα	42.568.260	9,24	4
Επεξεργασία λυμάτων	296.696.243	64,38	24
Επεξεργασία στερεών αποβλήτων	94.020.967	20,40	8
Ατμοσφαιρική ρύπανση	0	0	0
Σύνολο Προϋπολογισμού ISPA για τον τομέα του περιβάλλοντος	460.821.397	46,20	39

Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης του ISPA στον τομέα του περιβάλλοντος για το έτος 2000 (άνω του 60%) αφιερώθηκε στην επεξεργασία λυμάτων, με πρωταρχικό στόχο τα έργα αποχετευτικών δικτύων, με τα οποία είτε επεκτείνονται, είτε αντικαθίστανται είτε επισκευάζονται υπάρχοντα συστήματα στις χώρες δικαιούχους. Περισσότερο από 20% της χρηματοδότησης στον τομέα αυτό πραγματοποιήθηκε στην διαχείριση στερεών αποβλήτων, κυρίως στα έργα υγειονομικής ταφής. Ποσοστό περίπου 15% της χρηματοδότησης διοχετεύθηκε σε έργα παροχής πόσιμου ύδατος, στις περισσότερες περιπτώσεις σε συνδυασμό με έργα επεξεργασίας λυμάτων. Η ατμοσφαιρική ρύπανση δεν έλαβε καμία χρηματοδότηση το 2000.

Διάγραμμα 2: Χρηματοδοτήσεις στον τομέα του περιβάλλοντος ανά υποτομέα

2.3. Μεταφορές

2.3.1. Συνεισφορά στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής μεταφορών

Ο προσανατολισμός του ISPA για τις μεταφορές είναι η δημιουργία του μελλοντικού διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (απόφαση 1692/96 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Ιουλίου 1996), όπως ορίζεται στην Έκθεση Εκτίμησης των Αναγκών σε Μεταφορικές Υποδομές (έκθεση TINA), που θα καλύψει τις χώρες δικαιούχους της Κεντρικής Ευρώπης. Από κοινού με το δίκτυο TINA, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη των 10 πανευρωπαϊκών διαδρόμων μεταφορών, οι οποίοι εγκρίθηκαν από την τρίτη πανευρωπαϊκή διάσκεψη μεταφορών στο Ελσίνκι τον Ιούνιο του 1997.

Στο πρόγραμμα δράσης 2000, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε εξίσου υπογραμμίσει τη σημασία του τομέα των μεταφορών στην προενταξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πράγματι, οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΧΚΑΕ) αποτελούν ταυτόχρονα συμπλήρωμα της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης και έναν ουσιαστικό σύνδεσμο μεταξύ της Δυτικής Ευρώπης αφενός και των Νέων Ανεξαρτήτων Κρατών και των μεσογειακών χωρών αφετέρου. Οι μεταφορικές υποδομές στην περιοχή λοιπόν, είναι ζωτικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητα, την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση του μέλλοντος.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από κάθε υποψήφια χώρα να προετοιμάσει μια στρατηγική ISPA για τις μεταφορές προκειμένου να διαθέτει ένα πλαίσιο ανάλυσης και επιλογής των προτεραιοτήτων για τις επεμβάσεις του μέσου αυτού.

Οι 10 υποψήφιες χώρες οριστικοποίησαν τις στρατηγικές τους τον Μάιο-Ιούνιο του 2000 εμπνεόμενες από τις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές:

- ενίσχυση των διευρωπαϊκών δικτύων, κυρίως προς όφελος των 10 Διαδρόμων του Ελσίνκι και παροχή προτεραιότητας στις ελλείπουσες συνδέσεις και στα σημεία συμφόρησης,
- επικέντρωση των επενδύσεων κατά προτεραιότητα στη σχεδίαση των Διαδρόμων, και κατόπιν βεβαίως στις προσβάσεις τους,

- τήρηση ισορροπίας μεταξύ των διαφορετικών μέσων μεταφοράς, προσπάθεια που είναι κυρίως αναγκαία στο θέμα της σιδηροδρομικής υποδομής, με σκοπό να σταματήσει η παρακμή των σιδηροδρομικών μεταφορών που σημειώθηκε την τελευταία δεκαετία,
- βιωσιμότητα των επενδύσεων με ισχυρές δεσμεύσεις, τόσον όσον αφορά στο θέμα της συντήρησης των υποδομών όσο και στο θέμα της τήρησης των κύριων κοινοτικών προδιαγραφών (ταχύτητες κυκλοφορίας, μέγιστο φορτίο κατ' άξονα, σηματοδότηση), συμπεριλαμβανομένων και εκείνων του περιβαλλοντικού τομέα,
- ιδιαίτερη σημασία στην προστασία του περιβάλλοντος με την προοδευτική εφαρμογή των οδηγιών του Συμβουλίου των σχετικών με την μελέτη των επιπτώσεων, με ιδιαίτερη προσοχή στις διαβουλεύσεις με το κοινό και στην προετοιμασία επανορθωτικών μέτρων σε ενδεχόμενη περίπτωση αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον και στο πλαίσιο ζωής,
- ανάγκη να λειτουργήσουν οι εισφορές του ISPA ως χρηματοοικονομικός μοχλός σε συνάρτηση με τις παρεμβάσεις των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (κυρίως της ΕΤΕ και της ΕΤΑΑ).

Ταυτόχρονα, η επεξεργασία των εθνικών στρατηγικών και η επιλογή των έργων στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό στην έκθεση ΤΙΝΑ και κυρίως στην τελική έκθεση του Οκτωβρίου 1999 που εκπονήθηκε από ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ΧΚΑΕ.

Η έκθεση αυτή επέτρεψε σε πρώτη φάση να καθοριστεί ένα δίκτυο του οποίου η σπονδυλική στήλη αποτελείται από τους 10 διευρωπαϊκούς Διαδρόμους, αλλά το οποίο περιέχει επίσης αριθμό πρόσθετων συνδέσμων καθώς και ένα σύνολο διεθνών αεροδρομίων και λιμένων. Το σιδηροδρομικό δίκτυο αντιπροσωπεύει έτσι 20.924 χιλιόμετρα έναντι 18.638 χιλιομέτρων οδικού δικτύου.

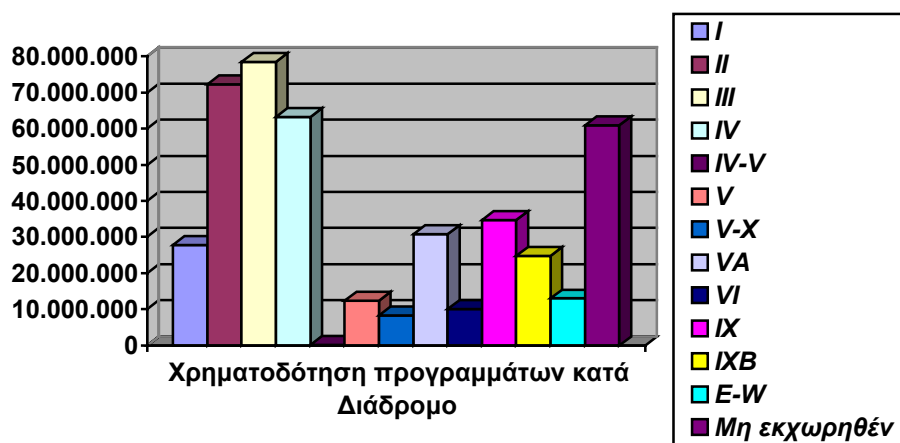
Η έκθεση ΤΙΝΑ συνεισέφερε επίσης σε μια πρώτη εκτίμηση του κόστους κατασκευής και αποκατάστασης του δικτύου αυτού, καθορίζοντας επενδυτικό ορίζοντα το 2015 εντός του ορίου του 1,5% του ΑΕΠ κάθε υποψήφιας χώρας. Η εκτίμηση αυτή καταλήγει στο συνολικό αναγκαίο ποσό των 91.595 εκατομμυρίων ευρώ για την εν λόγω περίοδο, εκ των οποίων το 48% για το οδικό δίκτυο και το 40,5% για το σιδηροδρομικό.

2.3.2. Διάδρομοι ΤΙΝΑ

Τομέας Μεταφορών : Έργα ανά Διάδρομο ΤΙΝΑ (χρηματοδοτούμενα το 2000)			
Διάδρομος	Αριθ. έργων	Κεφάλαια ISPA σε €	% συνόλου του ISPA Προϋπολογισμός Μεταφορών 2000
Διάδρομος Ι	4	27.819.326	5,18
Διάδρομος ΙΙ	2	72.282.461	13,47
Διάδρομος ΙΙΙ	2	78.431.376	14,16
Διάδρομος ΙV	9	63.193.570	30,41
Διάδρομος ΙV – V	1	94.860	0,02
Διάδρομος V	1	12.331.000	2,30
Διάδρομος V – X	2	8.280.000	1,54
Διάδρομος VΑ	1	30.853.200	5,75
Διάδρομος VI	1	10.051.734	1,87
Διάδρομος ΙΧ	1	34.747.696	6,47
Διάδρομος ΙΧΒ	3	24.779.328	4,62
Διάδρομος Ε-W	3	12.955.328	2,41
Διάδρομος Μη εκχωρηθέν*	7	60.875.225	11,34
ΣΥΝΟΛΟ	36	€ 536.695.104	

* Για διάφορους λόγους, ένα έργο μπορεί να εμπίπτει σε έναν τομέα μη εκχωρηθέντα σε Διάδρομο ΤΙΝΑ. Για παράδειγμα, εάν το έργο αφορά σε τεχνική βοήθεια σε διαχείριση έργου, δεν θα εμπίπτει σε κάποιον συγκεκριμένο Διάδρομο ΤΙΝΑ. Επιπλέον, το έργο υποδομής αεροδρομίων δεν εμπίπτει σε Διάδρομο.

Διάγραμμα 3: Χρηματοδοτήσεις στον τομέα των μεταφορών κατά Διάδρομο ΤΙΝΑ

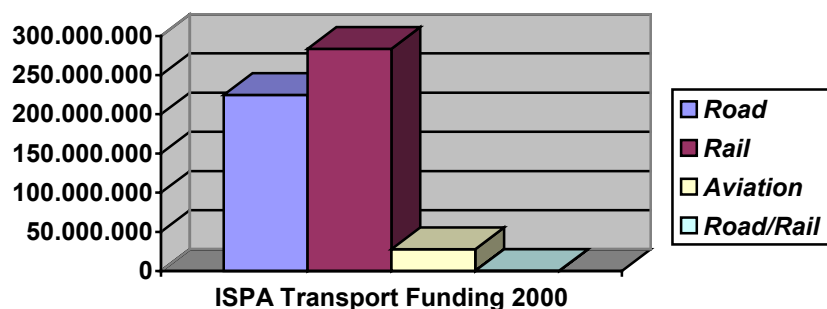

2.3.3. Προϋπολογισμός ISPA 2000 – Ο τομέας των μεταφορών ανά υποτομέα

Προϋπολογισμός ISPA 2000 Τομέας Μεταφορών			Αριθ. έργων	Διάδρομοι TINA
	Κεφάλαια ISPA σε €	% κεφαλαίων ν ISPA/ τομέα		
Οδικές μεταφορές	224.790.797	41,88	15	I, III, IV, VI, IX, IXB
Σιδηρόδρομοι	283.584.312	52,84	19	II, IV, IV-V, V, V-X, VA, IXB, E-W
Αεροδρόμια	28.000.000	5,22	1	Μη εκχωρηθέν
Σιδηρόδρομοι/οδικές μεταφορές	320.000	0,06	1	Μη εκχωρηθέν
Σύνολο Προϋπολογισμού ISPA για τον τομέα των μεταφορών	536.695.109	53,80	36	

Τα κεφάλαια του ISPA που δαπανώνται για τον τομέα των μεταφορών έχουν επικεντρωθεί στην επέκταση και τη βελτίωση του δικτύου TINA, με σκοπό να διευκολύνουν τη σύνδεση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των υποψηφίων προς ένταξη χωρών. Περισσότερο από το ήμισυ του προϋπολογισμού του ISPA για τον τομέα των μεταφορών το 2000 είναι προορισμένο για έργα στον τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών, με ιδιαίτερη προσοχή στην αυξημένη ασφάλεια μέσω βελτιωμένης σηματοδότησης και επισκευών των γραμμών. Η έμφαση στον υποτομέα των σιδηροδρόμων συνάδει με την κοινοτική πολιτική που ενθαρρύνει την χρήση και την ανάπτυξη του σιδηροδρόμου με σκοπό τόσο τη μείωση της οδικής κυκλοφοριακής συμφόρησης όσο και της ατμοσφαιρικής μόλυνσης που προκαλείται από τις οδικές μεταφορές. Περισσότερο από το 40% της χρηματοδότησης εκχωρήθηκε σε έργα στον τομέα των οδικών μεταφορών, κυρίως σε επισκευές και βελτιώσεις σχετικές με την αυξημένη ασφάλεια. Περίπου 5% της χρηματοδότησης χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή του αερολιμένα της Σόφιας στη Βουλγαρία, ο οποίος αποτελεί σήμερα το μόνο πρόγραμμα αερομεταφορών στις δικαιούχους χώρες, το οποίο υποστηρίχθηκε από το ISPA. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επίσης πραγματοποίησε ένα σχέδιο τεχνικής βοήθειας στον υποτομέα σιδηροδρομικών/οδικών μεταφορών, για ένα προγραμματισμένο έργο στην Πολωνία.

Διάγραμμα 4: Χρηματοδοτήσεις στον τομέα των μεταφορών κατά υποτομέα

2.4. Προετοιμασία, εκτίμηση και αξιολόγηση έργων

Η προετοιμασία των έργων κατά το 1999 και το 2000 υποστηρίχθηκε από το πρόγραμμα Phare και διμερή συνδρομή από τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο της διευκόλυνσης υποδομών μεγάλης κλίμακας του Phare, Μέρος 4 (LSIF IV), 26 εκατομμύρια ευρώ διατέθηκαν για τεχνική βοήθεια στην προετοιμασία έργων του ISPA σε αμφότερους τους τομείς περιβάλλοντος και μεταφορών.

Επιπλέον των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από το Phare, διμερείς χορηγοί, όπως η Υπηρεσία Προστασίας του Περιβάλλοντος της Δανίας και το Ταμείο Τεχνογνωσίας του Ηνωμένου Βασιλείου χρηματοδότησαν υπηρεσίες παροχής συμβουλών για την προετοιμασία έργων της πρώτης σειράς έργων του ISPA. Από το 2000 και έπειτα, κεφάλαια του ISPA διατέθηκαν επίσης και για την προετοιμασία έργων. Ένα τμήμα των 13 μέτρων τεχνικής βοήθειας που αποφασίστηκαν το 2000 παρέχουν βοήθεια στο πλαίσιο του ISPA για την προετοιμασία έργων σε αρκετές δικαιούχους χώρες. Οι συμβάσεις για την παροχή αυτών των υπηρεσιών θα συναφθούν το 2001 και θα χρησιμοποιηθούν για τις προτάσεις έργων που θα παρουσιαστούν στην επιτροπή διαχείρισης από το 2001 και έπειτα.

2.4.1. Προετοιμασία και αξιολόγηση έργων

Με βάση τις εθνικές στρατηγικές για το ISPA, οι δικαιούχοι χώρες υπέβαλαν προτάσεις έργων για έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι προτάσεις των έργων πρέπει να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στα ακόλουθα σημεία:

- την συνάφεια του προτεινόμενου έργου με την εθνική στρατηγική του ISPA για το περιβάλλον και τις μεταφορές
- την καταλληλότητα της ανάλυσης των σχέσεων κόστους-ωφελειών και κόστους - αποτελεσματικότητας
- την ποιότητα της χρηματοοικονομικής ανάλυσης που αξιολογεί την χρηματοοικονομική βιωσιμότητα του έργου, την δυνατότητα του να αποφέρει έσοδα και την ανάγκη για παροχή βοήθειας
- τη θεσμική ικανότητα του διαχειριστή του έργου

- την ενσωμάτωση οποιουδήποτε αναγκαίου μέτρου περιβαλλοντικής ολοκλήρωσης
- την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του έργου και
- τη συμβατότητα των μέτρων με τις κοινοτικές πολιτικές, ειδικότερα τη συμμόρφωση με τους περί ανταγωνισμού και δημοσίων συμβάσεων κανόνες.

Εάν μια αίτηση έργου ISPA κριθεί αποδεκτή, η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής προχωρεί σε μια λεπτομερή εκτίμηση του έργου, σε στενή συνεργασία με άλλες υπηρεσίες, ιδιαίτερα τις Γενικές Διευθύνσεις Διεύθυνσης, Περιβάλλοντος και Μεταφορών και Ενέργειας. Για την αξιολόγηση των τεχνικών, χρηματοοικονομικών και οικονομικών στοιχείων του έργου, αναλόγως με την περίπτωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικουρείται από την ΕΤΕ, την ΕΤΑΑ ή εξωτερικούς εμπειρογνώμονες που συμβάλλονται μέσω δυο συμβάσεων-πλαισίων (βλέπε τμήμα 5).

Σημαντικά στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση του έργου είναι:

- οι προτεραιότητες που ορίζονται στην εταιρική σχέση προσχώρησης και τις εθνικές στρατηγικές στους αντίστοιχους τομείς
- η συνεισφορά στην εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας, των πολιτικών για το περιβάλλον και τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και των κοινών πολιτικών στον τομέα των μεταφορών
- η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ περιβάλλοντος και μεταφορών
- τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη, λαμβάνοντας υπόψη τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένων πιθανών εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης και
- τις προβλέψεις για επαρκή συντήρηση μετά την ολοκλήρωση και αποτελεσματικότητα της διαχείρισης του έργου.

Το 2000, περισσότερα από 140 συνολικά έργα υποβλήθηκαν από τις δικαιούχους χώρες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Λιγότερα από 20 δεν μπορούσαν να γίνουν αποδεκτά επειδή δεν πληρούσαν τα κριτήρια χρηματοδότησης, και περίπου 40 θα υποβληθούν το 2001 και αργότερα, επειδή τα έργα αυτά απαιτούσαν περαιτέρω ποιοτική βελτίωση. Το 2000, η επιτροπή διαχείρισης του ISPA γνωμοδότησε θετικά για 85 έργα. Εξ αυτών των 85, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε απόφαση το 2000 για 77 έργα και δέσμευσε κεφάλαια στον προϋπολογισμό του 2000 για 75 από αυτά (δύο μεταφέρθηκαν στον προϋπολογισμό του 2001).

2.4.2. Υλοποίηση των έργων και εκ των υστέρων αξιολόγηση

Οι πρώτες δραστηριότητες για την υλοποίηση των έργων ξεκίνησαν μόλις κατά το δεύτερο μισό του 2000 και θα ευρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη το 2001. Συνεπώς, δεν υπήρξε ακόμη ανάγκη για εκ των υστέρων αξιολόγηση. Ωστόσο, την άνοιξη του 2001 ξεκίνησαν στις δικαιούχους χώρες οι πρώτες των ανά διετία συναντήσεις των επιτροπών παρακολούθησης. Τα έγγραφα που προετοιμάζονται γι' αυτές τις περιοδικές συναντήσεις και οι πληροφορίες που παρέχονται για την τελική διαμόρφωση των δεικτών παρακολούθησης της φυσικής και οικονομικής προόδου,

θα αποτελέσουν χρήσιμο στατιστικό υλικό για να αποτιμηθεί η αποτελεσματικότητα της υλοποίησης, πέραν της αξιολόγησης των ευρύτερων οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων του μέτρου του ISPA. Η τεχνική βοήθεια θα κινητοποιηθεί στον βαθμό που χρειάζεται για να συνδράμει την Επιτροπή στην εκ των υστέρων αξιολόγηση σε εύθετο χρόνο.

2.5. Δημόσιες Συμβάσεις

Τα μέτρα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό το ISPA πρέπει να είναι συμβατά με τις κοινοτικές πολιτικές· ειδικότερα, πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες περί ανταγωνισμού και δημοσίων συμβάσεων. Αυτό είναι ιδιαιτέρως συναφές με την τήρηση των αρχών που αφορούν στις «κρατικές ενισχύσεις» και τους κανονισμούς υποβολής προσφορών. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές, όπως εκτίθενται στις διατάξεις του κεφαλαίου IX του δημοσιονομικού κανονισμού της 21^{ης} Δεκεμβρίου 1977 που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Επιπλέον, κάθε Χρηματοδοτικό Μνημόνιο που συνάπτεται με την δικαιούχο χώρα για κάποιο συγκεκριμένο έργο περιέχει στα παραρτήματά του λεπτομερείς κανόνες περί των διαδικασιών πρόσκλησης προς υποβολή προσφορών και σύναψης συμβάσεων.

Για το 2000, οι κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων που οι δικαιούχοι χώρες ήταν υποχρεωμένες να ακολουθούν για συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, συμβάσεις έργων ή συμβάσεις προμήθειας αναφέρονταν στο εγχειρίδιο DIS (στην έκδοση του 1977, μαζί με κοινοποιημένες τροποποιήσεις). Από τον Ιανουάριο του 2001, το εγχειρίδιο DIS αντικαταστάθηκε από τον «πρακτικό οδηγό για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων για τα προγράμματα Phare, ISPA & Sapard» αυτό επιτρέπει, ωστόσο, τη χρήση των συμβάσεων FIDIC (Διεθνής Ομοσπονδία Συμβούλων Μηχανικών) για συμβάσεις έργων.

Επί του παρόντος, οι διαδικασίες για τη διαχείριση μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ISPA απαιτούν εκ των προτέρων έλεγχο, δηλαδή οι αποφάσεις που αφορούν σε κατακύρωση και σύναψη συμβάσεων λαμβάνονται από την συμβαλλόμενη αρχή και παραπέμπονται για επικύρωση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (δηλαδή τις αντιπροσωπείες της Επιτροπής στις δικαιούχους χώρες). Δεδομένου του πρώιμου σταδίου της υλοποίησης, καμία σύμβαση για έργα δεν έχει υπογραφεί το 2000, παρόλο που η υποβολή προσφορών για κάποιες συμβάσεις ξεκίνησε κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2000, ειδικότερα για συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που θα συνδράμουν στην υλοποίηση και επίβλεψη των έργων.

Όλα τα μέτρα τεχνικής βοήθειας της πρωτοβουλίας της Επιτροπής πρέπει να τηρούν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων της Επιτροπής με τα εφαρμοστέα κατώτατα όρια για απευθείας συμφωνία, διαγωνισμούς περιορισμένης και ελεύθερης συμμετοχής, καθώς και κανονισμούς που ισχύουν για τις διαβουλεύσεις και την παροχή πληροφοριών.

2.6. Υλοποίηση του Προϋπολογισμού: Πιστώσεις, Αναλήψεις Υποχρεώσεων και Πληρωμές

Με τα τρία προενταξιακά μέσα, το Phare, το Sapard και το ISPA, η συνολική προενταξιακή ενίσχυση στις δέκα υποψήφιες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης υπερδιπλασιάστηκε το 2000 σε σχέση με το 1999. Για το ISPA προβλέφθηκαν 1.058 εκατομμύρια ευρώ για το έτος 2000. Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού για το 2000 ανήλθαν σε 1.039 εκατομμύρια ευρώ υπό το κονδύλι B7-020 και 19 εκατομμύρια ευρώ υπό το κονδύλι B7-020A (τεχνική βοήθεια που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία ή για λογαριασμό της Επιτροπής, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί το 2% των συνολικών χορηγήσεων του ISPA). Οι ετήσιες πιστώσεις του προϋπολογισμού προσαρμόζονται εις τρόπον ώστε να αφήνουν περιθώριο για τις ετήσιες αυξήσεις στις τιμές.

Για να καθορίσει την κατανομή των χορηγήσεων του ISPA μεταξύ των δικαιούχων χωρών, η Επιτροπή χρησιμοποίησε τα ακόλουθα κριτήρια: πληθυσμό, έκταση, και ΑΕγχΠ κατά κεφαλήν και αφήνει κάποιο περιθώριο.

Πίνακας 3: Περιθώριο κατανομής ανά δικαιούχο χώρα το 2000

Χώρα	Ποσοστό %	Κατώτερο ποσό σε €	Ανώτερο ποσό σε €	Μέσο ποσό σε €
Βουλγαρία	8,0% - 12,0%	83.108.600	124.662.900	103.885.800
Εσθονία	2,0% - 3,5%	20.777.200	36.360.000	28.568.600
Λετονία	3,5% - 5,5%	36.360.000	57.137.200	46.748.600
Λιθουανία	4,0% - 6,0%	41.554.300	62.331.500	51.942.900
Ουγγαρία	7,0% - 10,0%	72.720.000	103.885.800	88.302.900
Πολωνία	30,0% - 37,0%	331.657.300	384.377.300	348.017.300
Ρουμανία	20,0% - 26,0%	207.771.500	270.103.000	238.937.200
Σλοβακία	3,5% - 5,5%	36.360.000	57.137.200	46.748.600
Σλοβενία	1,0% - 2,0%	10.388.600	20.777.200	15.582.900
Τσεχική Δημοκρατία	5,5% - 8,0%	57.137.200	83.108.600	70.122.900

(Τα σχετικά ποσοστά διαστήματα ελήφθησαν από την απόφαση της Επιτροπής της 7^{ης} Μαρτίου 2000, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα L72 της 21^{ης} Μαρτίου 2000, σ. 21)

Οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων του ISPA από το κονδύλιο του προϋπολογισμού B-7020 χρησιμοποιήθηκαν κυρίως για 75 μέτρα του ISPA (997.516.506 ευρώ). Δεκατρία από τα μέτρα αυτά αφορούν σε τεχνική βοήθεια, συμπεριλαμβανομένων 41.243.301 ευρώ για προετοιμασία των έργων και ενίσχυση κατά την υλοποίηση. Η διαφορά μεταξύ των πιστώσεων του προϋπολογισμού για ανάληψη υποχρεώσεων και των υποχρεώσεων που εκτελέστηκαν μεταφέρθηκε στον προϋπολογισμό του 2001 και δεσμεύθηκε για το 2001 (βλέπε τμήμα 3-Πολωνία).

Κονδύλι προϋπολογισμού	Πιστώσεις προϋπολογισμού για ανάληψη υποχρεώσεων	Εκτελεσθείσες πιστώσεις υποχρεώσεων	Εκτελεσθείσες πληρωμές
B-7020A	19.044.000	11.270.941	42.026
B-7020	1.038.956.000	1.005.016.506	2.500.000
Σύνολο	1.058.000.000	1.016.287.447	2.542.026

Η Επιτροπή δέσμευσε 11.270.941 ευρώ από το κονδύλιο B-7020A του προϋπολογισμού για έργα τεχνικής βοήθειας (βλέπε τμήμα 5). Ένα ποσό 7,4 εκατομμυρίων ευρώ μεταφέρθηκε στο κονδύλι B7-020 του προϋπολογισμού και διατέθηκε για επενδυτικά μέτρα στις δικαιούχους χώρες, και 7,5 εκατομμύρια ευρώ από τις πιστώσεις για ανάληψη υποχρεώσεων χρησιμοποιήθηκαν για την κοινοτική εισφορά στο Διεθνές Ταμείο «Καθαρισμός για την αποκατάσταση της ναυσιπλοΐας στο Δούναβη» (Απόφαση του Συμβουλίου της 17/7/2000, ΕΕ L 187, 26/7/2000).

Τα έργα τα οποία χρηματοδοτεί το ISPA είναι μεγάλα έργα υποδομής που υλοποιούνται σε διάστημα πολλών ετών και απαιτούν να προηγηθεί ένα διάστημα προπαρασκευαστικής εργασίας, έτσι ώστε να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση του έργου. Η φάση της υλοποίησης των έργων, των οποίων η χρηματοδότηση αποφασίστηκε το 2000, ξεκίνησε το 2001, και η υπογραφή των πρώτων κυρίων συμβάσεων έργο αναμένεται το 2001. Συνεπώς, δεν έγιναν πληρωμές σχετικές με τα 75 μέτρα του ISPA που αποφασίστηκαν το 2000.

Το 2000 οι πιστώσεις πληρωμών χρησιμοποιήθηκαν για τα μέτρα τεχνικής βοήθειας που έγιναν κατά πρωτοβουλία ή για λογαριασμό της Επιτροπής (περιγράφονται στο τμήμα 5) και 2,5 εκατομμύρια ευρώ καταβλήθηκαν στο Διεθνές Ταμείο «Καθαρισμός για την αποκατάσταση της ναυσιπλοΐας στο Δούναβη».

2.7. Συγχρηματοδότηση

Ο κανονισμός σχετικά με το συντονισμό υποδεικνύει ότι οι δικαιούχοι χώρες θα συνεισφέρουν στην χρηματοδότηση των επενδύσεων. Αυτή η εθνική εισφορά μπορεί να χρηματοδοτηθεί με διάφορους τρόπους, κυρίως από εθνικούς δημόσιους πόρους, από δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή από εμπορικές πηγές κεφαλαίων.

Ο κανονισμός του ISPA θέτει ένα ανώτατο όριο εισφοράς στα μέτρα του ISPA. Το ποσοστό της κοινοτικής συνδρομής μπορεί να ανέρχεται στο 75% των δημοσίων δαπανών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το ποσοστό βοήθειας μπορεί να αυξηθεί έως το 85%. Μπορεί επίσης να μειωθεί, λαμβάνοντας υπόψη τη διαθεσιμότητα συγχρηματοδότησης, την ικανότητα του μέτρου να αποφέρει έσοδα, και την ορθή εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Υπάρχουν δυο διατάξεις του κανονισμού ISPA, οι οποίες επιτρέπουν ένα υψηλότερο ποσοστό επιδότησης (αυτό δεν ισχύει σε επενδυτικά προγράμματα):

- Προκαταρκτικές μελέτες και μέτρα τεχνικής βοήθειας μπορούν κατ' εξαίρεση να χρηματοδοτηθούν σε ποσοστό 100%. Πρέπει να είναι φανερή μια απ' ευθείας σύνδεση των μέτρων αυτών με τις επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από το ISPA. Η τεχνική βοήθεια θα πρέπει να είναι ουσιαστικής σημασίας στην εξασφάλιση της υψηλής ποιότητας του έργου, υπό την έννοια της προετοιμασίας, της διαχείρισης και των επιπτώσεων.
- Μέτρα τεχνικής βοήθειας που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία ή για λογαριασμό της Επιτροπής, χρηματοδοτούνται πάντοτε σε ποσοστό 100% - τα ποσά που απαιτούνται για τις εν λόγω πρωτοβουλίες προέρχονται από το κονδύλι B7-020A για διοικητική διαχείριση (βλέπε τμήμα 5). Ο κανονισμός ISPA αναφέρει ότι οι συνολικές δαπάνες που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία ή για λογαριασμό της Επιτροπής δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 2% της συνολικής χρηματοδότησης του ISPA.

Κατά την διάρκεια του προγραμματισμού και της αξιολόγησης του έργου, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ενθάρρυναν τις δικαιούχους χώρες να μειώσουν το ποσοστό επιχορήγησης, επιτυγχάνοντας έτσι μόχλευση της παρεχόμενης από το ISPA ενίσχυσης. Το 2000, το μέσο ποσοστό επιχορηγήσεων ανερχόταν περίπου στο 64% για το σύνολο των έργων, επιτυγχάνοντας έτσι σημαντική μόχλευση ήδη από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του ISPA. Τα τρέχοντα ποσοστά συγχρηματοδότησης για έργα στον τομέα των μεταφορών ποικίλλουν από λιγότερο από 40% για ένα έργο κατασκευής αεροδρομίου στην Βουλγαρία (37%) ή ένα σιδηροδρομικό έργο στην Τσεχική Δημοκρατία (39%) έως 75%. Για περιβαλλοντικά έργα, το ποσοστό επιχορήγησης κυμαίνεται από 44% για ένα έργο επεξεργασίας λυμάτων στην Σλοβενία, έως 75%. Σε κανένα έργο δεν εφαρμόστηκε ποσοστό επιχορήγησης 85%.

Σε ευθυγράμμιση με τις αρχές για την εκτίμηση του κατάλληλου ποσοστού συγχρηματοδότησης, τα ποσοστά είναι εν γένει χαμηλότερα στις σχετικά πλουσιότερες χώρες και για έργα που προβλέπεται να αποφέρουν έσοδα που μειώνουν το ποσοστό επιχορήγησης. Ειδικότερα στα περιβαλλοντικά έργα, ο καθορισμός του ποσοστού επιχορήγησης πρέπει να λάβει υπόψη την οικονομική δυνατότητα των καταναλωτών να πληρώσουν για τις υπηρεσίες παροχής ύδατος και επεξεργασίας λυμάτων, η οποία είναι συνήθως μικρότερη στις χώρες με χαμηλό εισόδημα, όπως η Ρουμανία και η Βουλγαρία.

Αυξάνοντας τη συνεργασία με άλλες πηγές χρηματοδότησης, μπορεί να επιτευχθεί η μόχλευση των πόρων που χρησιμοποιούνται στους τομείς στους οποίους απευθύνεται η προενταξιακή βοήθεια. Η συμμετοχή των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων έχει αποδειχθεί σημαντικός παράγοντας για τη μόχλευση της συνδρομής του ISPA και την εξασφάλιση της συνεισφοράς της δικαιούχου χώρας (βλέπε τμήμα 4.2, 4.3 και 4.4). Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συγχρηματοδότηση από τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι ουσιώδους σημασίας για να μπορέσουν οι δικαιούχοι χώρες να καλύψουν το χρηματοδοτικό κενό μεταξύ της επιχορήγησης του ISPA και των συνολικών επιλέξιμων δαπανών, ιδιαίτερα σε εκείνες τις δικαιούχους χώρες που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες ως προς τη συγχρηματοδότηση των μέτρων του ISPA από δημόσιους πόρους.

Για ένα έργο διαχείρισης αποβλήτων, το πρώτο του τύπου αυτού στη Ρουμανία, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας της Δανίας παρείχε συγχρηματοδότηση μέσω του προγράμματός του DANCEE (Δανική Συνεργασία για το Περιβάλλον στην Ανατολική Ευρώπη).

3. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Το παρόν κεφάλαιο παρέχει μια στατιστική ανάλυση στην οποία αναφέρεται λεπτομερώς η κατανομή των κεφαλαίων του ISPA ανά τομέα και υποτομέα σε κάθε δικαιούχο χώρα. Κάθε έργο έχει ταξινομηθεί σε έναν υποτομέα σχετικό είτε με το περιβάλλον, είτε με τις μεταφορές. Οι υποτομείς αυτοί περιλαμβάνουν:

- Περιβάλλον: Πόσιμο ύδωρ, πόσιμο ύδωρ και λύματα, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση στερεών αποβλήτων (χώροι υγειονομικής ταφής, κλίβανοι αποτεφρώσεως, κ.λπ.).
- Μεταφορές: Οδικό δίκτυο, σιδηροδρομικό δίκτυο, αεροδρόμια, έργα που συνδυάζουν σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές. Τα έργα του τομέα των μεταφορών συχνά εντάσσονται σε έναν Διάδρομο της έκθεσης εκτίμησης των αναγκών σε μεταφορικές υποδομές (TINA) καθώς και σε έναν υποτομέα.

Βουλγαρία

Η Βουλγαρία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 104.982.901 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών, 52.045.600 ευρώ εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα και 52.000.000 ευρώ σε έργα του τομέα των μεταφορών. Το ποσό αυτό αποτελεί το 10,4% του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Βουλγαρία			Αριθ. έργων	
	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλο υ		
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Επεξεργασία λυμάτων	15.699.092	15,09	1	
Διαχείριση στερεών αποβλήτων	36.346.508	34,93	1	
Σύνολο	52.045.600	50,02	2	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομος TINA
Οδικές μεταφορές	24.000.000	23,07	1	Διάδρομοι IV, VIII και IX
Αεροδρόμιο	28.000.000	26,91	1	Μη εκχωρηθέν
Σύνολο	52.000.000	49,98	2	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	0	0	0	
Σύνολο συνδρομής	104.045.600		4	

Τσεχική Δημοκρατία

Η Τσεχική Δημοκρατία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 69.988.708 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών 27.588.844 εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα, 41.671.864 εκχωρήθηκαν σε έργα στον τομέα των μεταφορών και 728.000 σε έργα τεχνικής βοήθειας και στους δυο τομείς. Το ποσό αυτό ανέρχεται σε ποσοστό 7,0 % του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Τσεχική Δημοκρατία			Αριθ. έργων	
	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλο υ		
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Επεξεργασία λυμάτων	27.588.844	39,42	2	
Σύνολο	27.588.844	39,42	2	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομος TINA
Οδικές μεταφορές	10.051.734	14,36	1	Διάδρομος VI
Σιδηρόδρομοι	31.620.130	45,18	2	Διάδρομος IV
Σύνολο	41.635.864	59,54	3	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
TB Πόσιμο ύδωρ	228.000	0,33	1	
TB Οδοποιία	500.000	0,71	1	
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	728.000	1,04	2	
Συνολική συνδρομή	69.988.708		7	

Εσθονία

Η Εσθονία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 28.219.407 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών, 15.808.281 ευρώ εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα, 11.331.126 ευρώ σε έργα στον τομέα των μεταφορών και 1.080.000 ευρώ σε έργα τεχνικής βοήθειας στον τομέα των μεταφορών. Το ποσό αυτό αποτελεί το 2,8% του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Εσθονία			Αριθ. έργων	
	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλο υ		
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Επεξεργασία λυμάτων	12.142.281	43,03	3	
Διαχείριση στερεών αποβλήτων	3.666.000	12,99	1	
Σύνολο	15.808.281	56,02	4	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομος TINA
Οδικές μεταφορές	11.331.126	40,15	1	Διάδρομος I
Σύνολο	11.331.126	40,15	1	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
TB Σιδηρόδρομοι	1.080.000	3,83	1	Διάδρομος IV
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	1.080.000	3,83	1	
Συνολική συνδρομή	28.219.407		6	

Ουγγαρία

Η Ουγγαρία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 87.990.703 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών, 42.573.123 ευρώ εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα, 43.825.000 ευρώ εκχωρήθηκαν σε έργα στον τομέα των μεταφορών και 1.592.580 ευρώ εκχωρήθηκαν σε έργα τεχνικής βοήθειας και στους δυο τομείς. Το ποσό αυτό αποτελεί το 8,8% του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Ουγγαρία			Αριθ. έργων	
	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλου υ		
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Επεξεργασία λυμάτων	18.918.600	21,50	2	
Διαχείριση στερεών αποβλήτων	23.654.523	26,88	3	
Σύνολο	42.573.123	48,38	5	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομοι TINA
Σιδηρόδρομοι	43.825.000	49,81	3	Διάδρομοι IV, V
Σύνολο	43.825.000	49,81	3	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
TB επεξεργασίας λυμάτων	1.257.720	1,43	1	
TB οδικών μεταφορών	120.000	0,14	1	Μη εκχωρηθέν
TB σιδηρόδρομοι	214.860	0,24	2	Διάδρομοι VI, IV-V
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	1.592.580	1,81	4	
Συνολική συνδρομή	87.990.703		12	

Λετονία

Η Λετονία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 46.748.588 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών, 26.568.260 ευρώ εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα, 19.925.328 ευρώ εκχωρήθηκαν σε έργα του τομέα των μεταφορών και 255.000 ευρώ εκχωρήθηκαν σε έργα τεχνικής βοήθειας στον τομέα των μεταφορών. Το ποσό αυτό αποτελεί το 4,7% του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Λετονία			Αριθ. έργων	
	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλο υ		
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Πόσιμο νερό και λύματα	26.568.260	56.83	3	
Σύνολο	26.568.260	56.83	3	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομος TINA
Οδικές μεταφορές	7.225.000	15,46	2	Διάδρομος I
Σιδηρόδρομοι	12.700.328	27,17	2	Διάδρομος E-W
Σύνολο	19.925.328	42,62	4	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
TB σιδηρόδρομοι	255.000	0,55	1	Διάδρομος E-W
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	255.000	0,55	1	
Συνολική συνδρομή	46.748.588		8	

Λιθουανία

Η Λιθουανία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 52.242.528 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών, 18.200.000 ευρώ εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα και 34.042.528 ευρώ εκχωρήθηκαν σε έργα στον τομέα των μεταφορών. Το ποσό αυτό αποτελεί το 5,2% του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Λιθουανία	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλου	Αριθ. έργων	
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Πόσιμο νερό και λύματα	16.000.000	30,63	1	
Επεξεργασία λυμάτων	2.200.000	4,21	1	
Σύνολο	18.200.000	34,84	2	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομος TINA
Οδικές μεταφορές	24.912.640	47,69	2	Διάδρομος I, IXB
Σιδηρόδρομοι	9.129.888	17,69	1	Διάδρομος IXB
Σύνολο	34.042.528	65,16	3	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	0	0	0	
Συνολική συνδρομή	52.242.528		5	

Πολωνία

Η Πολωνία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 306.957.655 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών, 130.258.589 ευρώ εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα, 173.085.066 ευρώ εκχωρήθηκαν σε έργα του τομέα μεταφορών και 3.614.000 ευρώ εκχωρήθηκαν σε έργα τεχνικής βοήθειας και στους δυο τομείς. Το ποσό αυτό αποτελεί το 30,8 % του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Πολωνία			Αριθ. έργων	
	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλο υ		
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Πόσιμο ύδωρ	3.468.677	1,13	1	
Επεξεργασία λυμάτων	104.743.576	34,12	4	
Διαχείριση στερεών αποβλήτων	22.046.336	7,18	2	
Σύνολο	130.258.589	42,44	7	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομος TINA
Οδικές μεταφορές	100.802.601	23,55	4	Διάδρομος III, NA
Σιδηρόδρομοι	72.282.465	32,84	2	Διάδρομος II
Σύνολο	173.085.066	56,39	6	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
TB επεξεργασία λυμάτων	2.730.000	0,89	1	
TB σιδηρόδρομοι	564.000	0,18	1	Μη εκχωρηθέν
TB οδικές μεταφορές	320.000	0,10	1	Μη εκχωρηθέν
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	3.614.000	1,18	3	
Συνολική συνδρομή	306.957.655		16	

Παρόλο που τα κεφάλαια για το περιβάλλον δεν φθάνουν στο 50% του συνόλου, πρέπει να ληφθεί υπόψη η μεταφορά δυο προγραμμάτων εγκεκριμένων το 2000 στον προϋπολογισμό του 2001. Η συμπερίληψη των δυο αυτών έργων στον προϋπολογισμό του 2000 θα είχε ανεβάσει το επίπεδο των δαπανών για έργα στον τομέα του περιβάλλοντος στο 50% της συνολικής χρηματοδότησης για την Πολωνία.

Ρουμανία

Η Ρουμανία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 239.228.470 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών 120.601.333 ευρώ εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα και 118.627.137 ευρώ σε έργα στον τομέα των μεταφορών. Το ποσό αυτό αποτελεί το 24,0 % του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Ρουμανία	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλου	Αριθ. έργων	
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Πόσιμο ύδωρ	23.839.250	9,97	1	
Επεξεργασία λυμάτων	88.454.483	36,97	3	
Διαχείριση στερεών αποβλήτων	8.307.600	3,47	1	
Σύνολο	120.601.333	50,41	5	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομος TINA
Οδικές μεταφορές	45.847.696	19,16	2	Διάδρομος IV, IX
Σιδηρόδρομοι	72.779.441	30,42	1	Διάδρομος IV
Σύνολο	118.627.137	49,59	3	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	0	0	0	
Συνολική συνδρομή	239.228.470		8	

Σλοβακία

Η Σλοβακία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 42.459.572 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών, 11.606.372 ευρώ εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα και 30.853.200 ευρώ σε έργα του τομέα των μεταφορών. Αυτό αποτελεί το 4,3 % του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Σλοβακία			Αριθ. έργων	
	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλο υ		
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Επεξεργασία λυμάτων	11.606.372	27,34	3	
Σύνολο	11.606.372	27,34	3	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομος TINA
Σιδηρόδρομοι	30.853.200	72,66	1	Διάδρομος VA
Σύνολο	30.853.200	72,66	1	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	0	0	0	
Συνολική συνδρομή	42.459.572		4	

Σλοβενία

Η Σλοβενία έλαβε οικονομική ενίσχυση ύψους 19.635.275 ευρώ από τα κεφάλαια του ISPA για το 2000. Εξ αυτών 11.175.275 ευρώ εκχωρήθηκαν σε περιβαλλοντικά έργα, 7.500.000 ευρώ σε έργα του τομέα των μεταφορών και 960.000 ευρώ σε έργα τεχνικής βοήθειας και στους δυο τομείς. Αυτό αποτελεί το 2,0% του προϋπολογισμού του ISPA για το 2000.

Σλοβενία			Αριθ. έργων	
	Κεφάλαια ISPA σε €	% του συνόλο υ		
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ				
Επεξεργασία λυμάτων	11.175.275	56,91	2	
Σύνολο	11.175.275	56,91	2	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				Διάδρομοι TINA
Σιδηρόδρομοι	7.500.000	38,20	1	Διάδρομος V – X
Σύνολο	7.500.000	38,20	1	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ				
TB επεξεργασία λυμάτων	180.000	0,92	1	Διάδρομος V – X
TB σιδηροδρομικές μεταφορές	780.000	3,97	1	
Σύνολο τεχνικής βοήθειας	960.000	4,89	2	
Συνολική συνδρομή	19.635.275		5	

4. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

4.1. PHARE και SAPARD

Η Επιτροπή διατηρεί στενή συνεργασία μεταξύ των τριών προενταξιακών μέσων, όπως εξάλλου προβλέπεται από τον κανονισμό αριθ. 1266/1999 του Συμβουλίου. Στον εν λόγω κανονισμό ορίζεται με ακρίβεια το πεδίο επέμβασης εκάστου μέσου:

- η χρηματοδότηση μέτρων τα οποία είναι σχετικά με την υποστήριξη της γεωργίας και της ανάπτυξης της υπαίθρου εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Sapard
- η χρηματοδότηση των έργων υποδομής, των οποίων η αξία υπερβαίνει τα 5 εκατομμύρια ευρώ στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος εμπίπτει στην αρμοδιότητα του ISPA
- τα μέτρα προτεραιότητας που σχετίζονται με την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου, είτε αφορούν στην ενίσχυση των διοικητικών δυνατοτήτων είτε στην σχετική με αυτό επένδυση, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Phare. Το μέσο αυτό μπορεί να υποστηρίξει εξίσου μέτρα στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών, εάν είναι δευτερευούσης μεν σημασίας αλλά αναγκαία στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης ή της βιομηχανικής αναδιάρθρωσης.

Ιδιαίτερο ρόλο διαδραματίζει στο θέμα του γενικού συντονισμού η επιτροπή διαχείρισης του Phare.

Σε επίπεδο προγραμματισμού, η εταιρικές σχέσεις προσχώρησης, που αφορούν σε κάθε μια από τις 10 υποψηφίες χώρες, όπως αυτές αναθεωρήθηκαν από το Συμβούλιο Υπουργών της 6^{ης} Δεκεμβρίου 1999, παραμένουν το γενικό πλαίσιο παρέμβασης των τριών προενταξιακών μέσων. Αυτά συμπληρώθηκαν, όσον αφορά στο Phare, από τα εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα, και όσον αφορά στο ISPA από τις εθνικές στρατηγικές για το περιβάλλον και τις μεταφορές. Όσον αφορά στο Sapard, τα έργα θα επιλεγούν αρχής γενομένης από τα προγράμματα ανάπτυξης της υπαίθρου 2000-2006, που προετοιμάστηκαν με βάση τα προγράμματα των υποψηφίων χωρών και εγκρίθηκαν από την Επιτροπή για κάθε χώρα το 2000.

Στην πράξη, ο συντονισμός του προγραμματισμού πραγματοποιείται μέσω διαβουλεύσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Επιπλέον, θεσμοθετήθηκε στο επίπεδο των διαφόρων σχετικών υπηρεσιών της Επιτροπής μια συντονιστική επιτροπή προενταξιακών μέσων. Η Επιτροπή αυτή δίδει ιδιαίτερη προσοχή στην προετοιμασία μιας εκτεταμένης αποκέντρωσης (EDIS) του Phare και του ISPA. Τέλος, η Επιτροπή δημοσίευσε στις αρχές του 2001 μια γενική έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της προενταξιακής βοήθειας (έγγραφο γενικής βοήθειας).

Στο πλαίσιο της παρακολούθησης των έργων, τον συντονισμό αναλαμβάνουν κοινές επιτροπές παρακολούθησης και υποστηρίζονται, όπου αυτό είναι δυνατόν, οι επιτροπές παρακολούθησης από τις αρμόδιες υποεπιτροπές του Phare. Οι πρώτες σειρές των επιτροπών παρακολούθησης ξεκίνησαν την άνοιξη του 2001.

Τέλος, όσον αφορά στην προετοιμασία των έργων ISPA το 2000, πρώτο έτος της λειτουργίας του μέσου, πρέπει να τονιστεί η συνεισφορά των μελετών σκοπιμότητας και των προσχεδίων που δρομολογήθηκαν ήδη από το 1998-1999 με χρηματοδότηση Phare.

4.2. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ETE)

Στις 19 Ιανουαρίου 2000 υπεγράφη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ETE σχετικά με τη διαρθρωτική κοινοτική βοήθεια (συμπεριλαμβανομένου του ISPA) κατά την περίοδο 2000-2006. Στόχος της συμφωνίας ήταν να τεθούν οι βάσεις για μια επιτυχή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και της ETE, για να εξακριβωθούν τα καταλληλότερα μέσα συνδυασμού των χορηγήσεων του ISPA με τα δάνεια που παρείχε η ETE. Κύριος στόχος ήταν να μεγιστοποιηθούν τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα των κοινοτικών χορηγήσεων και να ελαχιστοποιηθεί η υποστήριξη από τον κοινοτικό προϋπολογισμό στα απολύτως αναγκαία.

Τα αποτελέσματα του πρώτου έτους της συνεργασίας μεταξύ του ISPA και της ETE είναι λίαν θετικά. Αυτή η συνεργασία υλοποιήθηκε σε δυο διαφορετικά επίπεδα. Πρώτα απ' όλα, πραγματοποιήθηκαν διάφορες συναντήσεις συντονισμού κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους εφαρμογής του ISPA για να τεθεί το πλαίσιο εργασίας και να καταστεί η συμφωνία λειτουργική.

Δεύτερον, στο επίπεδο των έργων, η ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιήθηκε σε πολύ πρώιμο στάδιο της διαδικασίας της προσδιορισμού των έργων, ούτως ώστε να ανιχνευθούν πιθανές προτάσεις συγχρηματοδότησης. Η συνεργασία με την ETE είχε ως αποτέλεσμα την από κοινού χρηματοδότηση διαφόρων έργων το 2000 (βλέπε πίνακα 4).

Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι προτάσεις που υποβλήθηκαν από τις δικαιούχους χώρες εκτιμήθηκαν και από τα δυο ιδρύματα και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης οι δυο πλευρές αντάλλαξαν συμπεράσματα. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να υπογραμμιστούν κάποιες δυσκολίες στην επίτευξη αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ του ISPA και των υπηρεσιών της ETE. Σε αυτές περιλαμβάνεται η πολυπλοκότητα των διαδικασιών τόσο του ISPA όσο και της ETE και το πρόβλημα του χρονικού συντονισμού, όταν οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων των δυο ιδρυμάτων δεν εξελίσσονται παράλληλα.

Στην περίπτωση των έργων που δεν συγχρηματοδοτούνται από την ETE, η συμφωνία συνεργασίας προβλέπει ότι μπορεί να ζητηθεί η συμβουλή της ETE ή να προσκληθεί η ETE να συμμετάσχει στην αξιολόγηση κάποιων έργων του ISPA. Αυτό ωφελεί και τα δυο ιδρύματα καθώς η Επιτροπή επωφελείται από την τεχνική εμπειρογνωμοσύνη της ETE και η ETE αμείβεται για τις εκτιμήσεις της. Για να διευκολυνθεί αυτό, υπεγράφη μεταξύ των δυο ιδρυμάτων μια σύμβαση-πλαίσιο, στην οποία περιγράφονται οι τρόποι εφαρμογής του μηχανισμού αυτού. Κατά τη διάρκεια του 2000, έξι «πρώτες αντιδράσεις» ζητήθηκαν από την ETE, μία για τη Βουλγαρία, τρεις για τη Ρουμανία και δύο για τη Σλοβακία.

Πίνακας 4: Έργα ISPA που συγχρηματοδοτήθηκαν από την ΕΤΕ

Έργα ISPA που συγχρηματοδοτήθηκαν από την ΕΤΕ		
Χώρα	Έργα του τομέα των μεταφορών	Περιβαλλοντικά έργα
Βουλγαρία	Ανακατασκευή αεροδρομίου Σόφιας Έργο αποκατάστασης διαμετακομιστικής οδού ΙΙΙ	Stara Zagora: μονάδα επεξεργασίας λυμάτων Dimitrovgrad: μονάδα επεξεργασίας λυμάτων
Εσθονία	Αυτοκινητόδρομος Via Baltica, Φάση ΙΙ	Κανένα
Λετονία	Κανένα	Riga: έργο ύδατος, Ventspils: βελτίωση της παροχής ύδατος, επεξεργασία κ.λπ..
Λιθουανία	Εκσυγχρονισμός των τηλεπικοινωνιών, σηματοδότηση και παροχή ενέργειας κ.λπ. Συνολικά δάνεια θα παρασχεθούν για τα οδικά έργα (αναβάθμιση και συμπλήρωση των κυρίων Διαδρόμων ΤΙΝΑ), που υποστηρίζονται από το ISPA.	Vilnius: αποκατάσταση και επέκταση της παροχής και συλλογής ύδατος, Druskininkai: επεξεργασία λυμάτων
Ουγγαρία	Βουδαπέστηt-Szolnok-Ρουμανία αναβάθμιση σιδηροδρομικού δικτύου, Hegyeshalom-Győr-Budapest αποκατάσταση σιδηροδρομικού δικτύου, Boba-Zalaegerszeg-Zalaöndö αναβάθμιση σιδηροδρομικού δικτύου	Szeged: μονάδα επεξεργασίας λυμάτων, Szeged: περιφερειακή διαχείριση αποβλήτων, Szolnok: διαχείριση στερεών αποβλήτων Győr: επεξεργασία λυμάτων, Hajdú-Bihar: διαχείριση στερεών αποβλήτων
Πολωνία	Kleszczow-Sosnica: Δρόμος Α4 Κατασκευή αυτοκινητόδρομου	Torun: εκσυγχρονισμός της επεξεργασίας λυμάτων, Szczecin: επεξεργασία λυμάτων
Ρουμανία	Βουκουρέστι-Cernavoda: αποκατάσταση και κατασκευή, τομείς 4 & 5 (ISPA) και τομείς 1-3 (ΕΤΕ)	Craiova: αποκατάσταση του αποχετευτικού δικτύου και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων με σκοπό να προστατευθεί ο Δούναβης..
Σλοβακία	Κανένα	Κανένα
Σλοβενία	Καν	Κανένα
Τσεχική Δημοκρατία	Κανένα	Κανένα

4.3. Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (ΕΤΑΑ)

Η Επιτροπή έχει αναπτύξει μια καλή σχέση συνεργασίας με την ΕΤΑΑ. Γίνονται τακτικές ανταλλαγές πληροφοριών και συναντήσεις συντονισμού από την καθιέρωση του ISPA, εναρμόνιση των προσεγγίσεων για την εκτίμηση και την έγκριση των έργων και από τα δυο ιδρύματα, καθώς επίσης και λεπτομερείς συζητήσεις επί ζητημάτων μεθοδολογίας. Όπως και με την ΕΤΕ, η Επιτροπή έχει καθιερώσει μηχανισμούς για τον επιτυχή συνδυασμό των κοινοτικών χορηγήσεων και των δανείων της ΕΤΑΑ, μεγιστοποιώντας έτσι το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα των επιχορηγήσεων του ISPA και εξασφαλίζοντας ότι το ISPA παρέχει μόνο το ποσό που απαιτείται για να καταστούν τα έργα βιώσιμα.

Η ΕΤΑΑ προσφέρει τις εξειδικευμένες δεξιότητες που διαθέτει στην διάρθρωση συνδυασμών χρηματοδότησης με επιχορηγήσεις και δάνεια, συμπεριλαμβανομένων ρυθμίσεων σχετικά με εταιρικές σχέσεις μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Η ΕΤΑΑ μπορεί να παρέχει δάνεια απευθείας σε δήμους και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, χωρίς κρατική εγγύηση, γεγονός που προσθέτει ένα επιπλέον στοιχείο ευελιξίας στην συνεργασία της με το ISPA. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε νέους τύπους χρηματοδοτικών διακανονισμών σε έργα ΕΤΑΑ/ISPA, συμπεριλαμβανομένης, για πρώτη φορά, κοινής χρηματοδότησης μεγάλων συμβάσεων επί παραδόσει τελειωμένου έργου για την υλοποίηση έργων (π.χ. έργο επεξεργασίας λυμάτων στην Κρακοβία).

Ο αριθμός των έργων που θα συγχρηματοδοτηθούν από το ISPA και την ΕΤΑΑ διαφέρει πολύ από τομέα σε τομέα και από χώρα σε χώρα. Τα από κοινού χρηματοδοτούμενα έργα το 2000 παραμένουν επικεντρωμένα στον τομέα του περιβάλλοντος. Για το 2000, τα έργα στα οποία συνεργάστηκαν ISPA και ΕΤΑΑ είναι τα ακόλουθα:

Πίνακας 5: Έργα ISPA συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΤΑΑ

Έργα ISPA συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΤΑΑ		
Χώρα	Έργα Μεταφορών	Περιβαλλοντικά έργα
Βουλγαρία	Κανένα	Κανένα
Εσθονία	Κανένα	Κανένα
Λετονία	Κανένα	Riga Έργο υδροδότησης
Λιθουανία	Κανένα	Κανένα
Ουγγαρία	Κανένα	Κανένα
Πολωνία	Κανένα	Bydgoszcz: παροχή ύδατος Krakow: επεξεργασία λυμάτων, Wroclaw: επεξεργασία λυμάτων, Wroclaw: στερεά απόβλητα
Ρουμανία	Κανένα	Iasi: αναβάθμιση του συστήματος παροχής ύδατος και επεξεργασίας λυμάτων Constanta: αποκατάσταση αποχετευτικού δικτύου και επεξεργασίας λυμάτων
Σλοβακία	Κανένα	Κανένα
Σλοβενία	Κανένα	Κανένα
Τσεχική Δημοκρατία	Κανένα	Κανένα

4.4. Σκανδιναβικές Τράπεζες και Ιδρύματα

Αρκετές συναντήσεις συντονισμού πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του πρώτου χρόνου εφαρμογής του ISPA καθώς επίσης και ανταλλαγές πληροφοριών σε επίπεδο έργων. Κατά το 2000, η συνεργασία με την Σκανδιναβική Τράπεζα Επενδύσεων (NIB) και την Σκανδιναβική Εταιρεία Περιβαλλοντικής Χρηματοδότησης (NEFCO) είχε ως αποτέλεσμα την από κοινού χρηματοδότηση δύο έργων στη Λετονία, οι συνολικές δαπάνες για τα οποία ανέρχονται σε 36,07 εκατομμύρια ευρώ, από τα οποία η Σκανδιναβική Τράπεζα Επενδύσεων συνεισέφερε 1.818 εκατομμύρια ευρώ και η NEFCO 2.294 εκατομμύρια. Η Swedish International Development Corporation Agency (SIDA) επίσης συγχρηματοδότησε ένα περιβαλλοντικό έργο στην Εσθονία.

Πίνακας 6: Έργα του ISPA που συγχρηματοδοτήθηκαν από NIB και NEFCO

Έργα του ISPA που συγχρηματοδοτήθηκαν από NIB, NEFCO ή SIDA		
Χώρα	Έργα Μεταφορών	Περιβαλλοντικά Έργα
Εσθονία	Κανένα	Tallin χώρος υγειονομικής ταφής, φάση I (SIDA)
Λετονία	Κανένα	Jelgava Έργο Ύδρευσης (NIB και NEFCO) Ventspils Έργο Ύδρευσης (NEFCO)

5. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

5.1. Έκθεση της χρήσης των πιστώσεων για το 2000

Οι πιστώσεις που παρέχονται με το κονδύλι B7 - 020A του προϋπολογισμού του έτους 2000 ανήλθαν σε 19.044.000 ευρώ. Από τις πιστώσεις αυτές, η Επιτροπή δέσμευσε 11.270.941 ευρώ σε έργα τεχνικής βοήθειας για το 2000. Το ποσό των 7.400.000 ευρώ μεταφέρθηκε στο κονδύλιο B7-020 και κατέστη διαθέσιμο για επενδυτικά μέτρα στις δικαιούχους χώρες. Το ποσό που χρησιμοποιήθηκε για τις προαναφερθείσες δράσεις είναι το ακόλουθο:

A. Τοπική τεχνική βοήθεια

Το ποσό των 7 εκατομμυρίων ευρώ πιστώθηκαν για την ενίσχυση των αντιπροσωπειών της Επιτροπής με ειδικευμένο τεχνικό προσωπικό. Η ανάληψη υποχρέωσης προορίζεται για την αμοιβή του αυξημένου τοπικού προσωπικού, για μια περίοδο μέχρι τριών ετών. Τα κεφάλαια χορηγήθηκαν από τη Γενική Διεύθυνση Εξωτερικών Υποθέσεων. Ο Γενικός Διευθυντής Περιφερειακής Πολιτικής παρείχε την αναγκαία εξουσιοδότηση και τις κατευθυντήριες γραμμές. Οι πρώτες τοπικές συμβάσεις έχουν συναφθεί.

B. Σύμβαση-πλαίσιο για ειδικά τεχνικά καθήκοντα

Δυο συμβάσεις πλαίσιο υπεγράφησαν, μια για τον τομέα των μεταφορών και μια για τον τομέα του περιβάλλοντος. Αυτή η πίστωση ανέρχεται σε 4 εκατομμύρια ευρώ, τα οποία μοιράζονται εξίσου μεταξύ μεταφορών (2 εκατομμύρια) και περιβάλλοντος (2 εκατομμύρια). Προτάσεις ελήφθησαν από έξι εταιρίες για κάθε τομέα. Συνολικά 26 αναθέσεις πραγματοποιήθηκαν το 2000, εκ των οποίων 8 αφορούσαν στον περιβαλλοντικό τομέα και 18 στον τομέα των μεταφορών.

Επιπλέον, η ΕΕ προέβη σε μια βραχυπρόθεσμη ανάθεση χρηματοοικονομικής εκτίμησης ενός έργου ύδρευσης σε μια από τις δικαιούχους χώρες. Η ανάθεση ήταν αναγκαία για να βοηθηθεί η Επιτροπή στον προσδιορισμό του ποσοστού ενίσχυσης του ISPA, καθώς η χρηματοοικονομική εκτίμηση δεν καλύπτεται από τις προαναφερθείσες συμβάσεις πλαίσιο. Η δημοσιονομική πίστωση για την ανάθεση αυτή ανερχόταν σε 13.050 ευρώ.

Γ. Σύμβαση-πλαίσιο με την ΕΤΕ

Μια σύμβαση με την ΕΤΕ συνήφθη αυτόν το χρόνο, για να εξασφαλισθεί η παροχή των ειδικών γνώσεων του τεχνικού προσωπικού της Τράπεζας για μια περίοδο έξι ετών. Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής έχουν προβεί σε παρόμοιους παράλληλους διακανονισμούς με την Τράπεζα. Ο ετήσιος αριθμός έργων που παρουσιάζονται στην Τράπεζα είναι περιορισμένος. Η δημοσιονομική πίστωση για την ανάθεση αυτή ανερχόταν σε 210.000 ευρώ.

Η εμπειρία από τις αιτήσεις έδειξε, ωστόσο, ότι οι δικαιούχοι χώρες είχαν πρόβλημα με τις διατάξεις της κοινοτικής οδηγίας που καλύπτει την ανάλυση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τις απαιτούμενες αναφορές και εγγυήσεις. Μέθοδοι ανάλυσης περιβαλλοντικών επιπτώσεων παρόμοιες με τις κοινοτικές απαιτήσεις πρέπει να

εφαρμόζονται για όλα τα υποστηριζόμενα από το ISPA μέτρα. Εν όψει της υποτροπής των αδυναμιών και ελαττωμάτων που ήλθαν στο φως μέσω των αιτήσεων για βοήθεια, οι υπηρεσίες της Επιτροπής (Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Πολιτικής και Περιβάλλοντος) αποφάσισαν να οργανώσουν ειδικά διήμερα εργαστήρια επί των μεθόδων ανάλυσης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε όλες τις χώρες.

Η προετοιμασία και προώθηση των εργαστηρίων αυτών και η παροχή εγγράφων τεκμηρίωσης οργανώθηκαν στο πλαίσιο του φακέλου περιβάλλοντος της σύμβασης πλαισίου που αναφέρεται στο στοιχείο Β ανωτέρω. Τα εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν κατά το πρώτο ήμισυ του 2001.

5.2. Πιστώσεις από τον προϋπολογισμό για σύναψη συμβάσεων τεχνικής βοήθειας

Πίνακας 7: Πιστώσεις από τον προϋπολογισμό για σύναψη συμβάσεων τεχνικής βοήθειας				
Συμβάσεις για το δημοσιονομικό έτος 2000, σύμφωνα με το κονδύλιο του προϋπολογισμού B7 – 020A				
Επωνυμία της εταιρία	Είδος συμβάσεως	Τομέας ειδίκευσης	Αξία συμβάσεως σε €	Εγκεκριμένες δαπάνες σε € για το 2000
Kampsax	Πλαίσιο	TB Μεταφορές	2.000.000	223.769
Brown & Root	Πλαίσιο	TB Μεταφορές		
Tractebel	Πλαίσιο	TB Περιβάλλον	2.000.000	226.880
Halcrow	Πλαίσιο	TB Περιβάλλον		
EIB	Πλαίσιο	Αξιολόγηση έργου	210.000	27.000
BCT	Σύμβαση TB	Αίτηση ISPA για αποχετευτικό έργο στην Ostrava	13.050	13.050
TB για τα σεμινάρια αξιολόγησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων	Επιχορήγηση	Σεμινάρια στις 10 δικαιούχους χώρες	47.891	0
10 Αντιπροσωπείες	Μεταφορά Κεφαλαίων	Κατάρτιση προσωπικού	7.000.000	0
		ΣΥΝΟΛΟ	11.270.941	490.699

6. ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

6.1. Πληροφόρηση προς τα κράτη μέλη και τις δικαιούχους χώρες

Η πληροφόρηση των κρατών μελών πρωτίστως πραγματοποιείται από την επιτροπή διαχείρισης του ISPA. Πέντε συναντήσεις οργανώθηκαν το 2000. Τα μέλη της επιτροπής διαχείρισης γνωμοδότησαν θετικά για 85 έργα (εκ των οποίων τα 10 αφορούν σε πιστώσεις για ανάληψη υποχρεώσεων από τον προϋπολογισμό του 2001). Επίσης ασχολήθηκαν με πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές στρατηγικές για τις μεταφορές και το περιβάλλον, καθώς και με έναν αριθμό οριζόντιων θεμάτων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται:

- έγγραφα πλαίσια για την υποστήριξη του ISPA σε έργα στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος·
- παρουσίαση των εντύπων των αιτήσεων για τα έργα·
- εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει»·
- συντονισμό των τριών προενταξιακών μέσων·
- κατευθυντήριες γραμμές για την αξιοποίηση της τεχνικής βοήθειας που παρέχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή·
- χρήση του λαμβανόμενου τόκου επί των πληρωμών του ISPA στο Εθνικό Ταμείο· και
- έκθεση επί του σεμιναρίου με τις δικαιούχους χώρες (βλέπε κατωτέρω).

Η Επιτροπή εκπόνησε κανόνες δημοσιότητας σχετικά με τα έργα, τα οποία έλαβαν θετική γνωμοδότηση από την επιτροπή διαχείρισης του ISPA τον Ιούνιο του 2000, όπως απαιτείται από το άρθρο 13 του κανονισμού ISPA,

Οι πληροφορίες προς τις δικαιούχους χώρες δόθηκαν σε ένα εναρκτήριο σεμινάριο όπου ανακοινώθηκε η δρομολόγηση του ISPA. Το εν λόγω σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στις 4 και στις 5 Μαΐου 2000. Στην συνάντηση ήταν παρόντες οι εθνικοί συντονιστές του ISPA (ο κεντρικός εθνικός φορέας για την συνεργασία με την Επιτροπή σε θέματα ISPA), εκπρόσωποι του Εθνικού Ταμείου (το εθνικό όχημα μέσω του οποίου διοχετεύεται η κοινοτική βοήθεια), αντιπρόσωποι των σχετικών υπουργείων και των αντιπροσωπειών της Επιτροπής στις δικαιούχους χώρες.

Στο σεμινάριο παρουσιάστηκε το εγχειρίδιο του ISPA που ετοίμασε η Επιτροπή, με ιδιαίτερη έμφαση στον προγραμματισμό και την αξιολόγηση, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των έργων. Ήταν επίσης μια ευκαιρία να συζητηθούν θέματα σχετικά με την ανάπτυξη στρατηγικών για την αντιμετώπιση θεμάτων όπως τα έργα στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος, οι κανονισμοί των δημοσίων συμβάσεων, η ανάλυση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η συγχρηματοδότηση με διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι εταιρικές σχέσεις μεταξύ δημοσίων και ιδιωτικών φορέων.

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου πραγματοποιήθηκαν διμερείς συναντήσεις για κάθε χώρα, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές των προγραμμάτων και τους διακανονισμούς υλοποίησης. Επίσης αξίζει να αναφερθεί ότι το ISPA ήταν ένα από τα κύρια θέματα που απασχόλησαν την συνάντηση των προέδρων των δέκα Πανευρωπαϊκών Διαδρόμων Μεταφορών, που διοργανώθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2000 από την Επιτροπή. Αυτό επέτρεψε να δοθεί μια συνολική θεώρηση του ISPA στους αντιπροσώπους των Υπουργείων Μεταφορών των κρατών μελών και των δικαιούχων χωρών. Η Επιτροπή επίσης προετοίμασε μια σειρά σεμιναρίων πάνω στις διαδικασίες αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και στις αιτήσεις τις σχετικές με το ISPA. Τα σεμινάρια αυτά διεξήχθησαν στις δικαιούχους χώρες την άνοιξη του 2001.

6.2. Διάλογος με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Ανάπτυξης συμμετείχε στο πρόγραμμα διαλόγου της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος με ΜΚΟ, το οποίο ξεκίνησε στα μέσα του 1999. Πρόκειται για μια σειρά συναντήσεων μεταξύ των αξιωματούχων της Επιτροπής από αρκετές γενικές διευθύνσεις (αλλά κατ' εξοχήν από τη Γενική Διεύθυνση για το Περιβάλλον) – και εκπροσώπους περιβαλλοντικών ΜΚΟ από τα κράτη μέλη και τις δικαιούχους χώρες. Οι στόχοι του διαλόγου αυτού είναι να πληροφορηθούν οι ΜΚΟ για τις διαδικασίες διεύρυνσης και να έχουν την δυνατότητα να εκφράσουν τη γνώμη τους επί της διαδικασίας αυτής στην Επιτροπή. Οι συναντήσεις στο πλαίσιο του διαλόγου οργανώνονται και διευκολύνονται από το Περιφερειακό Περιβαλλοντικό Κέντρο για την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, το οποίο εν μέρει χρηματοδοτείται από την ΕΚ.

Μέχρι σήμερα, έχουν πραγματοποιηθεί τρεις συναντήσεις με την ομάδα διαλόγου: η πρώτη στις Βρυξέλλες τον Οκτώβριο του 1999, η δεύτερη στο Szentendre της Ουγγαρίας τον Ιούνιο του 2000 και η τρίτη στις Βρυξέλλες τον Νοέμβριο του 2000. Μια περαιτέρω συνάντηση σχεδιάζεται για το 2001.

Με την ευκαιρία της τρίτης συνάντησης, η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής οργάνωσε μια συνεδρία με τις ΜΚΟ για να συναντήσει την πρόοδο του προγραμματισμού του ISPA και θέματα πολιτικών σχετικών με τους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών. Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής εξήγησε την προσέγγιση που ακολουθείται για την επιλογή των έργων και τις διαδικασίες έγκρισης. Οι εκπρόσωποι των ΜΚΟ εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τη διενέργεια του ανοιχτού αυτού διαλόγου και για την ευκαιρία να πληροφορηθούν άμεσα για τον προγραμματισμό και τις διαδικασίες του ISPA.

6.3. Πληροφόρηση και Δημοσιότητα

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής έχει οργανώσει διάφορα σεμινάρια και εκπαιδευτικές συνεδρίες τόσο για το προσωπικό της στα κεντρικά γραφεία όσο και για τις αντιπροσωπείες της Επιτροπής στις δικαιούχους χώρες που εμπλέκονται στην χρηματοδότηση του ISPA. Σε αυτά περιλαμβάνεται ένα εισαγωγικό σεμινάριο για το εγχειρίδιο διαδικασιών ISPA τον Μάιο του 2000, με ειδικές εκπαιδευτικές συνεδρίες που πραγματοποιήθηκαν για το προσωπικό του ISPA τον Απρίλιο. Το προσωπικό ολοκλήρωσε επίσης επί τόπου εκπαίδευση τόσο στο Βέλγιο όσο και στις χώρες με τις οποίες εμπλέκονται άμεσα.

Διάφοροι δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί από τις δικαιούχους χώρες αλλά και από τα κράτη μέλη ζήτησαν από τους εκπροσώπους του ISPA να τους εξηγήσουν τον τρόπο λειτουργίας το ISPA. Το προσωπικό του ISPA ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό οργανώνοντας αρκετές συνεδρίες πληροφόρησης.

Η ιστοθέση Inforegio της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής χρησιμοποιείται για την δημοσιοποίηση των σχετικών με το ISPA πληροφοριών. Οι σελίδες του ISPA στην ιστοθέση περιλαμβάνουν τα κείμενα των κανονισμών, εγχειρίδια, έντυπα αιτήσεων, διαδικασίες, ορισμένα ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με το ISPA και λεπτομέρειες για την επικοινωνία με την Γενική Διεύθυνση. Επιπλέον η ιστοθέση παρέχει πληροφορίες για τα έργα που έλαβαν θετική γνωμοδότηση από την επιτροπή διαχείρισης. Υπάρχουν επίσης σύνδεσμοι προς άλλες ιστοθέσεις που ασχολούνται με το θέμα της διεύρυνσης και την πρόσκληση για υποβολή προσφορών για σύναψη συμβάσεων που θα χρηματοδοτηθούν από το ISPA:

http://www.inforegio.cec.eu.int/wbpro/ispa/ispa_en.htm

<http://www.europa.eu.int/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>

Όλες οι πληροφορίες που περιέχονται στην ιστοθέση διατίθενται στο κοινό και σε έντυπη μορφή. Μεταξύ των φυλλαδίων αυτών περιλαμβάνονται «Το ISPA με λίγα λόγια» («ISPA in a nutshell») και «Πώς μπορούν οι εταιρίες να συμμετάσχουν σε έργα χρηματοδοτούμενα από το ISPA;» («How can companies participate in ISPA projects? »).